ДЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ

47-дохи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 25 (13033)
1970 оной
январинн 31,
суббото

Сэн 2 мүнгэн

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Ажалша таряашад жэжэ үмсэтэнэй анги байһанаа колхозно таряашадай анги, шэнэ, социалис ниитын хүсэн болежо хубилаа. Колхозно кооперативна байгуулалтын, совет ёһоной байдалай ашаар хүдэлмэришэн ангиин болон Коммунис партиин ажалша таряашадта саг үргэлжын политико-хүмүүжүүлгын нүлөө үзүүлдэгэй ашаар таряашад хамтаараа ажаллаха дүй дүршэллэ дадаһан, хамтын һанал бодолтой болоһон, ажахые мүнөөнэй индустриальна онол аргаар ябуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсодог болоһон байна.

(Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулһан Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Тезисүүдһээ).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ 1970 ОНОЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

1970 оннае—ленинскэ ойн баярай жэлые хүндэлэн, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арад хүсэн түгэс захалба. Эдэ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй сессиин дүн гаргуулые зүбшэн хэлсэжэ, арадай ажахын урда тавигдаһан гайхамшагта зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ шэнэ арга боломжонуудые элиишэн ложо байнхай.

Бидэнэр, Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад, 1969 оной дүнгүүдые болон 1970 оной зорилгонуудые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, үнгэрһэн жэл республикын колхоз болон совхозуудта В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн үндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн хүсэтэйгөөр эмхидхэгдээ гэжэ тамдаглэнэбдн. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, парти болон үгрэнэйнгөө айхабтар ехэ туһалажын ашаар Буряад ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа нилээд һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан байна. Үгрэндэ мал ажахай продуктнуудые тушааха 1969 оной түсэб бүхы республикаараа дүүргэгдээ: мяха туһалга—105 процент, һүн—104, ноохон—116, үндэгэн—120 процент болоо. 1968 оной хитой жэшэбэл, гүрэндэ тушаагдаһан мяха, ноохо болон үндэгэнэй хэмжээн дээшэлжэ, адууһа малай ашаг шэмэ зарим тэды ехэ боложо байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй байгаалнин уларилай бэрхишээлтэй сагта хүдөө ажахын түрүүшүүлэй нэгэжэл шадабарн, шэн зоргтго ажал эгээн интэзэр харагдаһан байна. Ган гасуурай болоогоо, агротехникэ наринаар баримталжа, ажахтэй һайнаар ажаллажа, хүдөө ажахын үрэ дүнгүүдэй, үбһэ ногооной ургаса, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар тэдэнэр ажалда амжалтануудые туйлаа.

Жишээнь, Хяагтыв анмагай «Родина» колхозой тракторно-таряан ажалай бригада Иван Иванович Яковлевай хүтэлбэри доро 415 гектарай тус бүрнһөө 18,8 центнер шэнинсэ хурьжа абаа. Эндэхи Ранжуровай нэрэмжэтэй колхозон Николай Чинарович Цыдыпыловэй хүтэлбэрилдэг бригада 780 гектарай тус бүрнһөө 12,5 центнер ороохо таряа абаа, тэрэ тоолоо 450 гектарай тус бүрнһөө 15,2 центнер шэнинсэ хурлагаа; Түнхэнэй анмагай «Сибиряк» колхозой Иннокентий Григорьевич Томиловай бригада 1250 гектарай тус бүрнһөө 12 центнер таряа үргуулһан; энэ аймагай «Восточные Саяны» колхозой Михаил Пурбоевич Леонтьевэй бригада 962 гектарай тус бүрнһөө 12,4 центнер таряа хурьягаа. Иимэ жэшээнүүд олон.

Республикын түрүү ажахынууд, лугомелиоративна эрхим бригада болон луговодуудай звенонууд сабшалан һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэрэн хэнэнэй ашаар үбһэ ногооной һайн ургаса түйлаа. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Бальжин Жалсанович Дансорунов 107 гектар сабшалангай тус бүрнһөө 26,9 центнер үбһэ абаа. Хяагтын аймагай Хүдэрнин совхозой луговод Баазар Гармаевич Чагдуров 82 гектарай тус бүрнөө 25,8 центнер үбһэургуулһан байна.

Олохон звенонууд кукуруза, куузику һаннаар ургуулба. Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Владимир Доржиевич Машиновай звено гектар бүрнһөө 326,6 центнер кукурузын ногоо хурьяһан байна. Эндэхи Саяанай совхозой Павел Жанчипович Аюшеевэй звено гектарай 265 центнер, Хяагтын аймагай «Родина» колхозой Георгий Николаевич Дампиловай звено 310 центнер кукурузын ногоо хурьяажа абаа. Туранай совхозой Николай Николаевич Шорстовой звено 15 гектарай тус бүрнһөө 842 центнер куузику ургуулжа абаа. Хорнин аймагай Анаагай совхозой Бадык Сафеевэй звено—500 центнер, Нарһатын совхозой Галина Афанасьевна Епатовагай звено—408 центнер, Онохойн совхозой Евсей Кириллович Спиридоновой оньһожоруулагдаһан звено 50 гектарай тус бүрнһөө 302 центнер куузику хурьягаа.

Хартаабха, овощ һайнаар ургуулһан түрүүшүүлшье бни. Кабанскын совхозой хартаабхашад 200 гектарай тус бүрнһөө 146 центнер хартаабха суглуулжа абаа.

Мал ажалай талааршье амжалтатайгаар ажаллажа гарахан ажахынууд, фермэнүүд, хонишодой бригадануд олон. Жэшээнь, «Байкал» племхозой коллектив үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүрнһөө 4790 килограмм һүү һаажа, һүүлэй гурбан жэлэй туршада үнеэн бүхэнэй һүү шэмэ 1578 килограммаар дээшэлүүлээ. Кабанскын совхозой Малоколесовско һаалинн фермын коллектив үнеэн бүрнһөө 2932 килограмм һүү һаагаа. Энэ фермын һаалишан Прасковья Петровна Мнхеева үнеэн бүрнһөө 3210 килограмм һүү һаахан байна. «Байкал» племхозой һаалишан Любовь Николаевна Седых үнеэн бүрнһөө 5946 килограмм һүү һаажа, үнеэн бүрнһөө тугал абажа, гайхамшагта амжалта туйлаа. Сэлэнгын совхозой һаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина үнеэн бүрнһөө 5566 килограмм һүү һаахан. Тэрэ мүн лэ үнеэн бүрнһөө тугал абанхай. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Владимир Пурбоевич Гомбоев үнеэн бүрнһөө 4727 килограмм һүү һаажа шадаа.

Борьёогой совхозой Гасаран Лубсанович Рабдаевай хонишодой бригада 100 эхэ хонин бүрнһөө 115,4 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүрнһөө 3,42 килограмм ноохо хайшалаа. Яруунын совхозой Цыдын Дылгырович Бадмаевай хонишодой бригада 100 хонин бүрнһөө 113 хурьга томо болгожо, хонин бүрнһөө 4,5 килограмм ноохо хайшалһан байна. Сотниковско шубуунай фабрикын шубуушан Валентина Ивановна Саганова тахяа бүрнһөө 245,9 үндэгэ абаһан байна.

Эдэ һайшаалтай амжалтануудаа тэмдэглэхэдээ, бидэнэр хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха хэмжээе мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүргөөгүй байһанаа мэдэрнэбди. Республикын колхоз болон совхозуудта дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй зорилгонууд олон, бии байгаа арга боломжонуудые үшөө мууса ашаглагдана. Олохон ажахынуудта газар таряалан бнрагүйгөөр эрхилэгдэнэ, үрэнэнэй ажахыда зохнхо анхарал табигданагүй, газар таряалан һайжаруулха аргануудые, минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Баялигайнгаа эхин болохо газартаа, трактор машиннануудые ашаглалгадаа эзэн бусаар хандаха ябадал усадхагдаагүй байһаар. Хабарай тарилгада бэлэдхэхэ талаар олохон дутагдалнууд үзэгдэнөөр.

Олохон колхоз, совхозуудта малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр ябана, адууһа малай ашаг шэмэ үшөөл бага, эхэ мал олороо һубаһрна, адууһа мал үхэл гарзада ороно, гүрэндэ нилээд олон тамир һулатан, бага шэгнүүртэй мал тушаагдана. Үйлэдбэрнин ажал ехэтэй хүдэлмэрн, илангаяа мал ажалай хүдэлмэри, оньһожоруулха хэрэг аали нобшоор ябуулагдана.

Гол фондуудые зүбөөр ашаглаха, үйлэдбэреэ ашаг үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ талаар колхоз болон совхозуудта ябуулагдаха экономическа хүдэлмэридэ анхарал бага табигдана.

Шэнэ, 1970 оной ойн баярай жэлэй түрүүшын үдэрһөө таряашад, механизаторнууд, малшад, республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлэй даабарнне амжалтатайгаар бэелүүлхэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр орожо байнхай. Тэдэнэр гансаһан туйлаһан амжалтануудаа батадхаха бэшэ, мүн тэрэнээ арьбадхажа, шэнэ амжалтаараа Эхэ ороноо баясуулха гэжэ ороддоно. Байгша ондо 100 хонин бүрнһөө адагынь 90 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүрнһөө 3 килограмм ноохо хайшалха уялга абаһан «50 лет Октября» совхозой хүдэлмэришэд үнэтэ үүсхэл гаргаа. Яруунын совхозой болон Улаан-Удын аймагай «Искра» колхозой һаалинн фермэнүүдэй коллективүүд үбэлжэлгын 7 нарын туршада үнеэн бүрнһөө 1250 килограмм һүү һааха уялга абанхай. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой гэшүүд мартын 15 хүрэтэр тракторнуудаа, хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ машинануудаа, апрелинн 22 хүрэтэр—комбайнуудаа, хүдөө ажахын бусад техникэеэ зонбабарилжа дүүргэхэ, гектар бүрнһөө 19 центнер ороохо таряа, 300 центнер кукурузын эшэ набша, сабшалангай гектар бүрнһөө 20 центнер үбһэ абахаар шиидэнхэй. Баянголой совхозой коллектив намартаа малаа бэлшээн таргалуулжа, үбэлдөө шахан таргалуулжа, шэгнүүрыень тус бүрдэнь сүүдхэдээ 900 граммаар нэмээхэ, гүрэндөө тушааһан үхэрнүүдэйнгээ 95 процентээ бага бэшыень тарган, эрхим тарган еэгнэлтэдэ хүргэхэ уялга абанхай. Мүн Шергинскэ болон Ойморой совхозуудай коллективүүд дээшэлүүлэгдэһэн уялганууде абаһан байна. Бидэ, республикын зүблөөндэ хабаадагшад, мүрысөө үүсхэгшэдэй жэшээе һайшаан дэмжэжэ, 1970 ондо нимэ социалис уялганууде бэедээ даажа абанабди:

1. Байгша ондо республика дотор бүхыдөө 600 мянган тоннохоо бага бэшэ таряа, 75—80 мянган тонно хартаабха, 25—30 мянган тонно овощ абахын, мүн адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө тэмсэхэбдн.

Энэ жэлдэ гүрэндэ 70 мянган тоннохоо бага бэшэ таряан, 22 мянган тонно хартаабха, 16 мянган тонно овощ худалдагдаха байна.

Эды шэнээн ехэ ороохо таряа, хартаабха, овощ абажа гүрэндөө худалдахын, адууһа малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула газараа эрхим һайнаар элдүүрилхэ, эдлэхэбдн. Газараа зүбөөр ашаглан хэрэглэжэ, һайнаар элдүүрилжэ, га бүхэнһөөнь 11 центнерһээ бага бэшэ таряа, гектарай 90 центнер хартаабха, 160 центнер овощ, 170 центнер кукурузын ногоон намаа, 300 центнер куузикугай үндэһэ, 15—20 центнер зелёнко, сабшалангай га бүхэнһөө—11 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ ногоо хуряахын түлөө тэмсэхэбдн.

Хабарай тарилгые хаһа сагтань, эрхим шанартайгаар хэжэ шадаа һаа, бүхы ургамалнуудай үндэр баян ургаса абтаха байһаннинь мэдэжэ. Тинмэнээ тракторнуудаа, газар уһалха бүлүүр станциннуудые, уһа сасадаг тухеэрэлгэнүүдые болон бусад машина техникэеэ мартын 15 болотор һайнаар зонбабарилжа дүүргэхын түлөө бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргахабди.

Мүн мартын 15 болотор таряанай үрэһэ сэбэрлэжэ, томо жэжээрнь илгажа, тэрэнэй 60 процентһээ бага бэшыень нэгэдэхи, хоёрдохи классай тарилгын шанарта хүргэхэбди. Газарай хүрьһэ хамгаалха севообородуудые нэбтэрүүлэн, тэндэнь зурууд ой модо тарижа, ондоошье арганууде хэрэглэжэ, таряалангай хүрьһые һалхинда үлеэгдэжэ, уһанда нуража гэмтэлгэһээ зайсуулха хэмжээнүүдые абахабди.

Бүхыдөө 1300 мянган тоннохоо бага бэшэ наг шэбхэ зөөжэ, газарай хүрьһэндэ оруулхабди. Минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, буртаг үбһэ үгы хэхэ гербицидүүдые зүбөөр хэрэглэхын түлөө оролдохобди. Уһалагдадаг газарые хаа хаанагүй 2—3 дахин уһалхабди.

Механизаторнуудые олоор һургажа, хахалалга дээрэ тракторнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхөөр трактористнарые бэлдэхэ, техникые дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэхэ хэмжээнүүд абтаха.

2. Адууһа малай ашаг шэмые саашадань улам дээшэлүүлжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абаад, байгша ондо гүрэндөө хамта 57 мянган тоннохоо бага бэшэ мяха, 110 мянган тонно һүү, 6000 тонно ноохо, 41 миллион үндэгэ абахын түлөө тэмсэхэбдн.

«Птицепром» трестын ажахынууд 20 мянган центнер шубуунай мяха худалдаха гэхэгү, алн түсэбһөө 1500 центнерээр, мүн нёдондонойхнһоо 1600 центнерээр ехэ мяха-Эхэ орондоо үгэхэ, 35,1 миллион үндэгэ худалдаха, түсэбынь 25 миллион, нёдондонойхнһоо 3,4 миллионоор олон үндэгэ худалдаха байна. Бүхыдөө 2712 мянган тахяагай, нугаһанай, галуунай дальбараануудые инкубаторта даруулжа абаха гэхэ гү, алн нёдондонойхнһоо 220 мянгаар олон дальбараа абаха юм.

«Скотопром» трестын совхозууд 34550 центнер мяха абаха гэхэ гү, алн нёдондонойхнһоо 4960 центнерээр, түсэбһөө 7550 центнерээр ехэ мяха үйлэдбэрнлхэ юм.

Кабанскын совхоз гүрэндөө 22 мянган центнер гэхэ гү, алн үнгэрэгшэ жэлэйхнһээ 800 центнерээр, түсэбөөр хараалагдаһанһаа—3,5 мянган центнерээр ехэ мяха худалдаха байна.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые эды шэнээн ехээр абаха, гүрэндэ худалдахын тула үнеэн бүрнһөө 1750 килограммһаа бага бэшэ һү, хонин бүрнһөө—2,9 килограммһаа бага бэшэ ноохо, тахяа бүрнһөө 140-һөө үсөөн бэшэ үндэгэ абахабди.

Адууһа малай, шубуудай харууһа, тэжээлые улам һайжаруулжа, үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэбдн. Зундаа адууһа мал һайнаар бэлшээн, шахан таргалуулаад, эбэртэ бодо мал бүхэнине 300 килограммда, гахай—100 килограммда, хонидые 40 килограммда хүргэжэ тушаахабди.

Эхэ малай һубайралгые усадхахын түлөө тэмсэн, үнеэн бүхэнһөө тугал, эхэ хонин бүрнһөө—хурьга, томо эхэ гахай бүрнһөө 18-һаа үсөөн бэшэ поршоонхо абажа түлжүүлхын түлөө тэмсэхэбдн.

Байгша ондо бүхыдөө 135 мянганһаа үсөөн бэшэ поршоонхо түлжүүлхэ, гүрэндэ 10 мянган тонно гахайн мяха худалдахабди гэжэ уялга абаһан гахайшадай республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай үүсхэлые халуунаар дэмжэнэбди.

3. Адууһа малай, шубуудай ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг ехээр абахын тула тэдэнние эрхим һайн тэжээлээр бардам хүрэхөөр хангаха гээшэ гол шухала. Тинмэнээ адууһа малда бардамаар бэлэдхэхын түлөө бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргахабди. Мүнөө жэлдэ сабшалан дээрэнээ 350 мянган тоннохоо бага бэшэ үбһэ абаха, 170 мянган тонно нэгэ жэлэй ногоо, 700 мянган тонно силос дараха, 50 мянган тонно корнеплодуудые хуряахабди.

Үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхын тула уһалуурнин һубаг хананааб, хаалтануудые, намаг хатааха түхеэрэлгэнүүдые хаһа соонь зонбабарилха, тошо ехээр халяаха, уһалагдадаг бүхы сабшалангые байнаар ундалуулхабди. Сабшалангай хүрьһэ үндэһөөрнь, мүн дээгүүрхиннень һайжаруулха, шэбхэ ехээр оруулха хүдэлмэрн хэхэ, зарим бэлшээрние хорёолжо, ногоо тарижа, уһалжа, ургасыень эрид дээшэлүүлхэбдн. Һаалинн фермэ бүхэндэ куузику хүсэд хүрэхоор ургуулхын тула хаһа сагтань парнигай рамануудые оloор бэлдээд, үрэһыень рассадада тарижа ургуулха, эшэнүүдыень саг соонь таряалан дээрэ һуулгаха, ургасынь хойноhоо харууһалха хүдэлмэри эмхидхэхэбди.

Бүхы ажахынуудта сабшалан дээрэ хүдэлхэ оньһожоруулагдаһан отрядуудые ойрын үдэрнүүдтэ дахин бни болгохо, тэдэнэй үгы байнаа газартань шэнээр эмхидхэхэ, тэдэнние шухала хэрэгтэй техникэ зэмсэгээр, хүнүүдээр бүридхэхэбди.

4. Үйлэдбэрндэхи гол хүдэлмэрине, илангаяа мал ажалдахи ехэнхи хүдэлмэрине, бүхыдэнь оньһожоруулха хэмжээ үргэнөөр бэелүүлхэбдн. Ажахынуудта эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлатануудые үргэнөөр нэбтэрүүлэн, экономическа хүдэлмэрние нанжаруулхабди. Хамтын гол фондые зүбөөр ашаглаха, элдэб хэрэгсэл, мүнгэ зөөрние гамтан нарнаар гаргашалха тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын эдеэ хоолой бүхы зүйлнүүдэй оерынь үнэ сэнгые хямдаруулхын түлөө тэмсэхэбдн.

* * *

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэдэ социалис мүрысөө бүрн үргэнөөр дэлгэрүүлэел, таряан, мал ажалай бүхы продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэел гэжэ республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад бүхы колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдые, «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй, Уһанай ажахын болон мелнорацнин министерствын, «Птицепром», «Скотопром» трестнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые уряалаа.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИИН

Л. И. БРЕЖНЕВ К. Р. РОДРИГЕСТАЙ УУЛЗАБА

АССР-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Кубын Коммунис партиин ЦК-гай секретарь гэшүүн нүхэр К. Р. Родригестай январинин 29-дэ уулзаба.

Түрүүлэ Л. И. Брежнев, К. Р. Родригес хоёрой хөөрэлдөөнэй үедэ Социалистическэ Куба хоёрой хоорондохи ехэ талын харилсаа холбоое хүргэжэ, социалис харилсаа холбоото хөгжүүлэхэй, мүнөө үеын революционно хүсэнүүдэй бата нэгэдэл, нягтаршалые бэхижүүлхын аша туһада соотношэн хани барисаае саашадань хөгжүүлхэ тушаа асуудалнууд хэлсэгдөө.

Нүхэр К. Р. Родригес экономическа байгуулалтын түсэбые дүүргэхэ талаар Кубын Компартиин, революционно правительствын, Кубын бүхы арадай бэелүүлдэг хөмжээнүүд тухай хөөрөө.

Нүхэр Л. И. Брежнев социалис общество байгуулха, Кубын революциин туйлалтануудые хамгаалха хэрэгтэнь Кубын ханинарта амжалта туйлахыень хүсөө. Манай парти, бүхы совет арад социализмын материально-техническэ үндэһэ һуурние байгуулгадань аха дүү Кубын эрмэлзэл оролдолгонуудые ходоодоо дэмжэдэг гээд уулзалгын үедэ тэмдэглэгдээ.

Хөөрэлдөөн хани халуун, нүхэд ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

АЖАЛШАДАЙ ЭЛҮҮР ТУХАЙ АНХАРАЛ ОРОЛДОЛГО

Январинин 27—28-да болоһон АССР-эй Пленум гүрэнэй 1970 оной социальна страхованиин бюджет орлогоо гаршын талаар 16,3 миллиард түхэриг баталба. Энэнь үндэсэн жэлэй бюджедэй түсэбтэ тоолгдай сасуулбал, 10 процентээр гэнэ.

11,4 миллиард түхэриг пенси түгээхэ һомолордоо. Пенсиогүйтэ пенси түлэлгын гаргаень 1970 ондо 250 миллион түгэлөөр нэмэхэ байна.

Саг зуураар хүдэлжэ шадахаяа болиһон хүдэлмэришэд ба алба хаагшадта үгтэхэ тэдхэмжэдэ 3,3 миллиард түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдаа. Ажал хэдэг нарайлха эхэнэрнүүдтэ тэдхэмжэ үзүүлхэ мүнгэ һомололгонь дээшэлхэ.

Байгша жэлдэ 23 мянган хүнэй амарха амаралтын байшангууд ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Заводой дэргэдэхи амаралтын-профилакториинуудай тоо нилээд ургаха.

Й. ШТРОУГАЛ—ЧССР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТҮРҮҮЛЭГШЭ

ПРАГА. (ТАСС). ЧССР-эй президент Л. Свобода ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшээр Любомир Штроугалые томилоо гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ. Федеральна правительствын түрүүлэгшын уялгаһаа үзөөлхэ тухай О. Чернигэй гуйлтые президент һайшаагаа.

Й. Кемпнын партийна хүдэлмэридэ ороохо байһантайнь дашарамдуулан, ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшын орлогшын уялгаһаа тэрэ сүлөөлэгдөө. Й. Корчак энэ тушаалда баталагдаа.

КПЧ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай бүридэлдэ хэдэн хубилалтануудые хэхэ гэһэн КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй дурадхалые КПЧ-гэй ЦК-гай Пленум һайшааба.

ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, О. Черник, К. Полачек гэгшэдые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүдэй тушаалһаа, Ш. Садовскиие—Президиумэй гэшүүнэй болон КПЧ-гэй ЦК-гай секретариадай гэшүүнэй тушаалһаа буулгаха гэһэн дурадхалые Пленум дэмжэбэ. Гэхэтэй хамта О. Черник ЧССР-эй Федеральна правительствын түрүүлэгшын тушаалһаа, К. Полачек — Чехословакиин профсоюзуудай Центральна Советэй түрүүлэгшын тушаалһаа, Ш. Садовский—Словакиин КП-гэй ЦК-гай секретариадай гэшүүнэй, нэгэдэхи секретариин тушаалһаа бууха тухайгаа мэдүүлээ гээд Пленум дээрэ мэдээсэгдэе. ЦК-гаи зарим тэды гэшүүдэи тушаалһаа бууха тухай, онсолбол, А. Дубчегай КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүнэй тушаалһаа бууха тухай дурадхалые Пленум дэмжээ. Тэрэ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй дурадхалаар тушаалһаа буугаа.

А. Капек, Й. Корчак, Й. Ленарт нюуса һунгалтаар КПЧ-гэй ПК-гай Президиумэи гэшүүдээр, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидадаар Д. Ганес, В. Гула, А. Индра гэгшэд һунгагдаа.

Л. Штроугалые гүрэнэй тушаалда томилогдоһые хараадаа абан, тэрэниие КПЧ-гэй ЦК-гай секретариин, КПЧ-гэй ЦК-гай секретариадай гэшүүнэй, Чешскэ областьнуудта партийна хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ талаар КПЧ-гэй ЦК-гай бюрогой түрүүлэгшэ болон секретариин тушаалһаа КПЧ-гэй ЦК сүлөөлбэ. КПЧ-гэй ЦК, энэ тушаалда Й. Кемпные һунгаба. Пленум Я. Фойтные КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьяар, секретариадай гэшүүнээр, М. Моцые—КПЧ-гэй ЦК-гай секретариадай гэшүүнээр баталаа.

Словакиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретариин тушаалда Й. Ленартые дурадхаха, тэрэниие КПЧ-гэй ЦК-гай секретариин уялгаһаа тэрэниие сүлөөлхэ тухай дурадхалые ЦК һайшаагаа.

В. Горачек, А. Кроужил, В. Пирошик, Я. Пирч, Я. Шимек, Э. Турзо, Ф. Ондржих, Р. Каска гэгшэд КПЧ-гэй ЦК-да оруулагдажа, Я. Гейпа—КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидадһаа ЦК-гай гэшүүн болоо.

Л. Карда, О. Матейка гэгшэдые ЦК-гай гэшүүнэй тушаалһаа, харин Я. Козелые—Чешскэ областьнуудта партийна хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ талаар КПЧ-гэй ЦК-гай секретариин тушаалһаа бууха тухай мэдүүлгыень КПЧ-гэй ЦК дэмжээ. К. Беранек, Э. Эроаи, Б. Швестка гэгшэд КПЧ-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүдээр, Я. Барила, Л. Ковальчик, В. Свобода гэгшэд бюрогой секретарьнараар баталагдаа.

КПЧ-гэй ЦК Я. Пиллерые Чехословакиин профсоюзуудай Центральна Советэй түрүүлэгшын тушаалда, чехословак-совет хани барисаанай холбооной ЦК-гэй түрүүлэгшын тушаалда Д. Ганесые дурадхаа.

Улаан-Удын аймагай «Маяк» колхозой һаалишан Нина Лаптева һаһаараа залуушье һаа, ажахы соогоо мэдээжэ хүн болонхой. Энэ хүмнай ойн баярай хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, һайнаар хүдэлжэ байна.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

ЧЕШСКЭ НАЦИОНАЛЬНА СОВЕДЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

ПРАГА. (ТАСС). Чешскэ Национальна советдэй президиум Чешскэ социалис республикын правительствын түрүүлэгшээр Й. Корчагые томилоо гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ. Й. Кемпнын ондоо ажалда ороохо байһантайнь дашарамдуулан, Чешскэ правительствын түрүүлэгшын уялгаһаа тэрэниие президиум сүлөөлөө.

ЧССР-эй ЭКОНОМИКЫН ХҮГЖЭЛТЫН ГОЛ АСУУДАЛНУУД

(КПЧ-гэй ЦК-гай Пленум дээрэ В. Гулын хэһэн элидхэл)

ПРАГА. (ТАСС). ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшын орлогшо, түсэблэлгын министр Вацлав Гула КПЧ-гэй ЦК-гай Пленум дээрэ «Партийн экономическа политикын гол асуудалнууд» гэһэн элидхэл хээ. Ороной арадай ажахы бэрхэшээлнүүдтэй дайралдаа. Горитой шанга байдал тохёолдоо, гэбэшье шахардуу шанга байдал гэжэ хэлэхэ аргагүйби гэжэ элидхэлшэ хэлээ.

Социалис байгуулалтада эсэргүү хүсэиүүд Чехословакида социалис ойгуулалтын бүхы удха шанарые бууруулха гэжэ оролдоо гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Манай ороние Совет Армиин сүлөөлһөөр 25 жилэй турша соо Чехословакиин ажалша арад партиингаа хүтэлбэри доро экономическа нилээд ехэ амжалта туйлаһан баримтые тэдэнэр хүн зоной ухаан бодолһоо гаргаха, мартуулха гэжэ оролдоо гэжэ элидхэлшэ зазба.

Арадай ажахые хүгжөөхэ 1970 оной түсэб экономикые гуриммуулха түсэб гэжэ тодорхойлхо зуураа, ажахын ажал ябуулгын бүхы һалбаринуудай хойноhоо партийна эмхинүүд хиналтаяа шангадхаха ёһотой гээд В. Гула тэмдэглээ. Коммунистнууд экономико хүгжөөхэ талаар ажалшадай эдэбхи үүсхэл толгойлхо, социалис ёһоор ажаллаха онол аргануудые эмхидхэгшэд байха ёһотой гэжэ тэрэ хэлээ. Экономическа бэрхэшээлнүүдые дабахаа талаар бодото зам мүнөө иимэ байна гээд тэрэ хэлээ.

ҺАРЫНГАА ДААБАРИ ҮЛҮҮЛБЭ

«Забайкалмес» комбинадай Хандагайн леспромхозой модошод байгша оной эхинһээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, модо бэлдэхэ январь һарынгаа түсэб болзорһоонь уряд дүүргэжэ, комбинат соогоо эрхимлэбэ. Эдэнэр һарынгаа түсэбһөө гадуур хоер мянган кубометр модо бэлдэхэнь.

М. Воробьев, Е. Алексеев гэгшэдэй даадаг бага комплексно бригадын модошод халаананнгаа даабарн 26—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулна. Автомашинын жолоошод И. Скворцов, А. Ковалев, И. Карбаннов гэгшэд хүсэ ехэтэй машиннануудые бүтээсэ ехэтэнгээр ашаглажа, ойдо отологдолон модо саг болзор соонь доодо складта шэрэнэ.

Н. ТЮРНЕВ.

КПСС-эй ЦК-гай ТЕЗИСЫЕ—ОЛОНИИТЭДЭ:

УРМАШУУЛГЫН ХЭМЖЭЭНҮҮДЫЕ ШАДАМАРААР ХЭРЭГЛЭЭД БАЙХАДА...

Ниитын үйлэдбэриие хүчжөөхэ хэрэгтэ ажалшадай дунда дэлгэрүүлэгдэг социалис мүрысөөнэй гүнзэгы удха шанартай үүрго дүүргэдэг байнаниие В. И. Ленин онсолон заабаридаг нэн.

«Ленинэй заабарине дүүргэн, парти хадаа ажалай материальна болон моральна олон янзын урмашуулгые дүүрэнээр хэрэглэхэ, мүн үүсхэлдэ, оюун бодолой эдэбхи хэшээлдэ үргөн дэлгэр зам нээжэ үгэдэг социалис мүрысөөе хүчжөөхэ гэжэ оролдоно. Ушар ёно мэдэхэ хүдэлмэришэнэй имагтал өөрынгөө завод дээрэ эзэн байнаная бэшэ, харин ороной ногсо түлөөлэгшэ байнаная мэдэрхээр лэ, тэрэнэй харюусалгаа мэдэрхээр лэ ажахыгаа эрхилхэ бүхы хэрэгые табиха шухала, гэдэг Ленин һургадаг нэн» гэжэ «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо» зорюулнан БНСС-гэй ЦК-гай Тезисүүд соо хэлэгдэнэ.

Социалис мүрысөөнэй удха шанар, тэрэнэй эршэтэ үүргэ өнэ документ дотор тэм эли тодоор тайлбарилагдана. Имагтал ажалшадай дунда, али бүхы коллективүүд хоорондо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэнэй аша тушаар лэ габшагай, эршэтэ, үндэр бүтөөсэтэ ажал түйлагдана гэжэ хэлэхэ зэргэтэйбди. Энээниие би өөрынгөө ажахын байдал дээрэнээ жишээлэн харуулха хүсэлтэйб.

Манай «Байкал» гэжэ һуралсалай-туршалгын ажахы гол түлөб мал ажал эрхилдэг гэзнэ. Үйлэдбэридөө ардэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, малшадайнгаа дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ шадаһанай зэргээр малай ашаг шэмые жэлнээ жэлдэ дээшэлүүлжэ байдагбди. Жишээнь, 1968 ондо үнээн бүриһөө дунда зэргээр 4528 килограмм һү һаахан һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 262 килограммаар ехэ болгогдоо гэхэ һү, али үнсэдэй толгой бүриһөөнь 4790 килограмм һүн һаагаа бшуу. Ажахымнай 28 һаалишадай арба нэгэниинь нёдондо үнеэн бүриһөө 5000-һаа дээшэ килограмм һү һаахан байха юм. Зүгөөр бүлта һаалишадай байнаар, үндэр үрэ дүтэмгөөр хүдэлдэг. Центральна фермын һаалишан Любовь Николаевна Седых гэгные абаад үзэе. Энэ эхэнэр коммунис ажалай ударник, мал ажал дээрэ зургаан жэлэй туршада хүдэлнэ. Нёдондо шүхэр Седых үнеэн бүриһөө 5945 килограмм һү һаагаа бшуу. Тиихэдэ арба гаран жэлдэ һаалишан ябадаг Зоя Николаевна Кожевникова 15 үнеэдэйнгээ түс бүриһөөнь һү һаалгые 5687 килограммда хүргөө.

Малшан Е. А. Хвостова ажахы соогоо ехэ магтаалтай болоһон хүн. Энэ шүхэр тугал түргөөр түлжүүлэгэ мэргэжэлтэй. Нёдондо зургаа һара хүсэһэн үүлтэр һайнтай эрэ тугалнуудые тушаажа аваад, жэлтэй болоторнь харуулһалаа. Тиихэдээ хоног бүхэндэ тэдэнэйнгээ толгой бүриинь шэгнүүрые 1175 граммаар нэмээжэ байнан шуу.

Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, ажалай эрхим һайн үрэ дүн түйлажа, магтаал сууда хүртэжэ ябадаг габшагайшуул мандa захаһаа аав даа. Хэдышье һайн, урдань үзэгдөөгүй ехэ амжалта түйлажа байбашье, манай малшад амжаһанаараа зааще һанаагаа амардагүй. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй оне тэмдэглэхэ түүхэтэ жэлдэ, түсэбтэ таоан жэлэй һүүлшын шиидхэхы жэлдэ үшөө һайнаар хүдэлэ зорилго урдаа тавиһан малшан бүхэн энэ шэнэ жэлэй гаран сасуу социалис уялгануудые абажа, социалис мүрысөөндэ улам эршэтэйгээр оролсоо.

Хүн бүхэндэ уялга абхуулжад, хоорондонь мүрысүүлээд лэ байхадаа хэрэг бүтээ гэжэ тоолохо болоо һаа, буруу юумэ болохо байнаниинь мэдэжэ. Энэ мүрысөөнэй улам өршэтэй, үрэ дүн һайнтай байхын тула материальна болон моральна урмашуулгын али бүхы арга дүршэлнүүдые хэрэглэхэ шухала. Энэ зорилгоор манай ажахын хүтэлбэри, партююро болон профсоюзай рабочком мүрысөөнэйнгөө гурим соо урмашуулгын хэмжээнүүдые тохорхойгоор хараалдаг, тэдэнээ хүсэндэнь хүргэхэ гэжэ оролдодог. Эдэ урмашуулхы хэмжээнүүд тухайгаа нэгэ нэдэн үгэ хэлэха зуураа, бэшэ тээгүүр тэрэниие яажа хэрэглэдэг тушаань, мүн лэ дуулаха хүсэл түрэнэ.

Мүрысөөндэ илаһан малшан, фермэ, бригада бүхэн материальна болон моральна урмашуулгада хүртэдэг юм. Жишээнь, квартал бүхэнэй дүнгоор түрүүлжэ гараһан МТФ-дэ дирекциин, партбюрогой ба рабочкомой дамжуулгын Улаан туг мунгэн шантайгаар барюулагдадаг гэшэ. Дүн соголходоо нёдондонойнь тоосоотэ үеынхитэй заатагүй сасуулжа үзэдэгбди. 1969 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр залуу коммунист А. И. Какаулин бригадиртай Центральна МТФ-гэй коллектив илажа гараа һэн. Тэдэндэ Улаан туг 40 түхэриг мунгэтэйгөөр барюулагдаһан байгаа. Гадна энэ коллектив мүн КНСС-эй Улаан-Удын райкомэй ба аймгуйсэдкомой нэгэдэхи шатын дипломоор, 100 түхэриг мунгөөр аймаг соогоо эрхимлэһэнэйнгээ түлөө шагнагдаа юм. Бүхэли жэлэй дүнгөөр 5000-һаа дээшэ килограмм һү һааһан һаалишан бүхэн 100 түхэригэй мунгэн шан абаһан байна.

Манай ажахыда ажалай алдар солын туг бии болгогдонхой юм. Мүрысөөндэ илажа гараһан һаалишанай нэрэ солые алдаршуулан, тэрэ туг һарын һүүл өүхэндэ дээрэ үргэглэн, намилзуулагдадаг гуримтай. Жишээнь, 1969 оной декабриин дүн гаргаад байхадаа, һарын туршада үнеэн бүриһөө 627 килограмм һү һааһан түбэй фермын һаалишан Л. И. Седых гэгныи хүндэлэлдэ энэ ажалай алдар солын туг хүлдоо. тэрэнэй соло дуудан намилзажа байгаа бэлэй. Үнөө тиихэдэ һара бүхэндэ эгэл эрхим гурбан һаалишадта (фермэ бүхэнһөө нэгэ нэгэн) дамжуулгын улаан вымпел мунгэн шантайгаар барюулагдадаг гэшэ. Һарын туршада габшагайгаар ажаллажа, өрхим дүн түйлаһан туглишан, үнеэдые адуулагша бүхэн иимэ гуримтайгаар шагнуулдаг, солоёо дуудуулдаг байна. Тиихэ зуураа томо үүлтэрэй эрэ, эмэ тугал түлжүүлэгшэдэй урмашуулга нэгэ бага дээгүүр. Тэрэнэй удха мэдээжэ ааб даа.

Мал ажалай түрүүшүүлэй нэрэ хүндэлэлэй ленинскэ дэбтэртэ, хүндэлэдэй самбарта бэшэгдэдэг. Тиихэтэсэ хамта түрүүшүүлэй дүй дүршэл тусхайта согсологдожо, «Учхозовец» гэжэ ханын газетэдэ, сахилгаан, дайшалхы ажалай алдар солын хуудаһануудта толилогдодог байна. «Мал ажалай нэгэдэхи классан мастер», «Мал ажалай хоёрдохи классай мастер» гэжэ нэрэ зэргэ түрүү малшадта олгодог ушар баһал урмашуулхы удхатаи хэмжээн гэжэ тоолодогбди. Иимэ нэрэ зэргэдэ нёдондо 20 малшад хүртэнэн байгаа. Тэдэнэй дунда һаалишад Л. Н. Седых, А. Е. Степанова, А. А. Бронникова, үхэр адуулагшад Ф. А. Телешев, Н. Г. Пронякина болон бусад ороло соно. Хори гаран хүнүүдтэ коммунис ажалан ударник гэнэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олголго баһал өөрын шэнжэтэй, гүнзэгы удхатай урмашуулхы хэмжээн ааб даа.

Түрүү малшадай бүтээсэ ехэтэй ажалые, эдэбхи үүсхэлтэ хэрэг үйлые, ниитынь ажал ябуулгые интэжэ моральна ба материальна талаар урмашуулжа, солыень дуудажа, нэрэ алдарынь мүнхэлжэ байхада, тэдэнэрэй урма зориг улам бадардаг, бусад нүхэлтэнь үльгэр жишээ боложэ үгэдэг. Ажаллажа байһан хүн бүхэн лэ һаа һайнаар хүдэлхые эрмэлзэдэг, түрүүшүүлэнгээ дүй дүршэлые шудалха гэжэ заатагүй ороллодог байһаниинь манай зарим тэмы хүдэлмэриин жишээ дээрэһээ харагдана. Гэбэл, түбэй фермын һаалишад дунда зэргээр абахада, нёдондо үнеэн бүриһөө 5150 килограмм һү һаагаа ха юм. Фермээрээ иимэ дүн түйлаһан ушарые магтангүй үнгэрэлтэй аал? Иимэ үрэ дүндэ хүрэхэ гэжэ өөшө фермын малшадай ороллоогүйдөө баһал арганьгүй ха юм.

Социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ анхаралаа онсо табиһанай, урмашуулгын янза бүриин онол арганууудые шадаха соогоо хэрэглэнэнэй зэргээр манай ажахы мал ажал дээрээ яһала амжалта түйлана гэжэ тэмдэглэлтэй. Үнгэрэн жэлдэ 16400 центнер һү абажа, 12000 центнерыень гүрэндэ худалдаха түсэбтэй байгаа. Имагтал һү һаалиин фермэнүүдэй малшадай эрилгэтэ ажалай, зориг-зоя түгэс оюун бодолой ашаар лэ ажахымнай нёдондо 19251 центнер һү абаа һэн. Тэрэнэйнгээ 14,5 мянга шахуу центнерыень гүрэндөө тушаагаа. Материальна ба моральна урмашуулгын удха шанарые, үилэдбэридэ һайнаар нүлөөлдэг үүргые онсолон тэмдэглэхын тула эндэ ганцал малшадай, нэн түрүүн һаалишадай ажалһаа жишээнүүдые дурдааб. Ажахымнай бусад һалбаринуud дээрэнээ иимэрхүү жишээнүүдые мүн лэ харуулжа боломоор. Теэд тэдэнэ тухай дэлгэрэнгыгээр тогтононой үлүү хаш.

В. И. Ленинэй түрэһөөр гайхамшаг түүхэтэ зуун жэлэйнь ой газаа орожо ерэбэ. Хүн бүхэн энэ ойе эрхим бэлэгтэйгээр уттаха, табан жэлэй түсэбые холо үлүүлэн дүүргэхэ гэнэн эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллажа байна. Энэ гараад байгша шиидхэхы жэлдэ манай һаалишад үнеэн бүриһөо адаг 4800 килограмм һү һааха, гүрэндөо 14,7 мянган центнер һү тушааха, хонин бүриһөо 4,5 килограмм ноohо хайшалжа абаха, зуун эхэ мал бүхэнһөо 9э тугал, 100 хурьга түлжүүлхэ уялгатай. Энэ хэлэнэндээ хүрэхын түлөо манай ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна. Зориһондоо хүрэхэшье байха.

С. ХАЛТУЕВ.
«Байкал» гэжэ һуралсалай-туршалгын ажахын партбюрогой секретарь.

МОРДВАГАЙ АССР. Республикын эрдэмтэд 5 ватт хүсэтэй галогеннэ лаампа эрхёобод. 25 ваттһаа доошо хүсэтэй лаампа бүтээхэ гээшэ амархан хэрэг бэшэ гэжэ энээнэй урда тээ тоотон байгаа. Шэнэ лаампа үргэнөөр хэрэглэгдэхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахлах инженер В. Волков лаампые шалгажа байна.

ТАСС-ай фото.

Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулиин багша Алексей Никанорович Пантелеев (тэгэндэнь) аймпотребсоюзай хүдэлмэришэдэй кружогые табадахи жэлэй хүтэлбэрилхэ. Марксизм-ленинизмын үндэ һэ һуури шудалдаг энэ кружогойхид мүнөө үедэ КПСС-эй ЦК-гай тезисүүдые шудалжа байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ФЕРМЭДЭ ПОЛИТИНФОРМАТОР ЕРЭЭ

ХИМНЫН СОВХОЗОЙ партийна комитет 13 политинформаторнуудтай юм. Эдэнэр долоон хоног соо нэгэ дахин үйлэдбэриин участогууд дээрэ гаража, хөөрэлдөо, лекци, элидхэл үнгэргэдэг заншалтай. Эндэхи ажахын эгэл эдэбхитэй политинформатор хэн бэ гэхэдэ, РСФСР-эй габьяата зоотехник Бимба Дарижапович Цоктоев болоно. Энэ шүхэр иланГаяа худөө ажахын темэнүүдээр лекци, элидхэл бэлдэдэг, мүн уласхоорондын байдалаар оло дахин хөөрэлдөө үнгэргөө.

Мэнэ һаяхан шүхэр Цоктоев Колхознигуудай бүхөсоюзна гурбадахи съездын лунгуud тухай лекци бэлдээд, Цайдамай, Бургаастайн һү һаалиин гүүртэнүүдтэ ажалладаг малшадта уншажа үгөөэ. Бургаастайн гүүртэдэ шүхэр Цоктоев хөөрэлдөө хэжэ, малшадые өхээр һонирхуулаа. Үнэхоороол уялга зорилгоёо ойлгоһон политинформатор гэжэ һанахаар байгаа.

Бимба Дарижапович газар тариалан зүбөөр һайжаруулха, тэрэнэй дээрэһээ ехэ ургаса абаха тухай онсо тогтоһон байна.

— Манай Бургаастайда уһалуриин, үтэгжүүлгын хүдэлмэри һайса ябуулбал, нилээд ехэ тариа, ногоо үргуулха баннабди. 1967 ондо Дээдэ-Бургаастайда тошо халмажа, сабанай уһа тогтоожо, наг шэбхэ ехээр гаргажа, хэды ехэ үбһэ абаа һэмэнбди. 70-аад гектар сабшалан дээрэһээ дхида жишээгээр 50—50 центнер хлаг үбһэ ургуулһан луговод Цыденжаб Дамбиев магтуулхын ехээр магтуулаа һэмнай. Тиихэдэ нёдондо уһалуури, үтэгжүүлгэ мүрэтэй һайнаар хэзгүй дээрэһээ үбһэ ногоо ургуулжа шадаагүйгөо мэдэрхэ хэрэгтэй. Энээнээ ганса Дамбиев луговод хэмэтэй бэшэ. Яахадааб гэхэдэ, энэ шүхэр энэ хүдэлмэриин хаһа сагта үбшэн ядаруу байгаа. Совхозой дирекци Дамбиевай орондо ондоо хүниие табижа, сабшалан һайжаруулгэ эмхидхэхэ ёһотой байгаа ха юм. Гадна Сэлэнгэ мүрэнэй олтирогууд дээрэ агротехническа хүдэлмэри мүн лэ ябуулагданагүй. Ушар тиимэһээ эндэ ойратай үбһэн абтанагүй,—гэжэ шүхэр Цоктоев хөөрэбэ.

Нютагайнгаа жишээнүүдые баримталан, колхознигуудай съездын хүдэлмэри тухай хэлэхэдэнь, тэндэхи малшад ехэтэ һонирхобо, малай эдихэ тэжээлэй бааза бэхижүүлхэ арга нүхэсэлнүүд сүм хэрэглэгдэнэгүй гэжэ һайса ойлгобо.

Ажахымнай хүтэлбэрилэгшэд мүнөо жэлдэ энэ алдуу эидүүгээ зааһажа байна. Дээдэ-Бургаастайда, мүн Сэлэнгын олтирогууд дээрэ уһалуриин, үтэгжүүлгын хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ гэжэ политинформатор хэлэбэ. Тиихэдэ Баруун, Зүүн Тамшада уһалуриин ханаабууд татагданхай. Хабарай эхилхэдэ, эдэ ханаабуудаар уһа урдахуулжа, сабшалангаа ундалуулха хэмжээ ябуулганууд баталан абтаа.

— Ехэл зүб. Уһанай байбал, наг шэбхэ ехээр гаргабал, ургаса гарахал байха. Үбһэ ногооной, тарианай ургабал, малнайшье ехэ һү үгэхэ ха юм,—гэжэ Бургаастайн гүүртые даагша нүхэр Цыдыпова политинформаторан хэлэгные һайшааба. Бимба Дарижапович һү, мяха, ноohо ехээр абаха арга боломжонуud тухай сашань хөөрэһэн байгаа. — Гаргаша багатайгаар ехэ продукци абаха гээшэ шухала зорилго болоно. Теэд манай совхоздо үилэдбэрилэгдэдэг продукциин өөрынь үнэ сэн үшөо ехэ байһан заншаа. Жишээнь, нэгэ центнер һүнэй өөрынь үнэ аяар 21 түхэриг болоно ха юм. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, малай тэжээл гүрэнһөо худалдажа абанабди. Республикаһаа гадуур үбһэ сабшажа зөөнэбди. Эдэ бүхыһөо ажалда ехэхэн гаргаша гарана. Эдэмнай һүнэй үнэ сэнгые нэмээнэ гээшэл даа,—гэжэ политинформатор ойлгуулба.

Бимба Дарижапович Цоктоев шотагай ажал байдалаи үльгэр жишээнүүдые теоретическэ асуудалнуудтай зүбөөр холбожо хэлэдэг. Колхозой болон совхозой үйлэдбэри тухай хөөрэхэдөо, агуулхэ Ленин багшын кооперативна түсэб тухай һургаалые дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгэһэн байха юм.

Химнын совхозой партком политинформаторнуудай хүдэлмэриие ходоloo шалгажа байдаг. Нүхэр Цоктоев шэнги саг болгортоо хөөрэлдөо, элидхэл үнгэргэжэ байдаг политинформаторнуud олоншоржо байна. Жишээнь, Цайдамай отделениие эрхилэгшэ Доржо Мункуев хонишодой отаранууд дээрэ саг болгортоо политическэ мэдээсэл хэдэг. Энэ шүхэр. илангаяа уласхоорондын байдалаар малшадые һонирхуулна. Ленин багшын ажабайдал, ажал ябуулга тухай мүн лэ хөөрэдэг.

Бимба Дарижапович Цоктоевой һайн һайхан үльгэр жишээ, дүй дүршэлые бүхы политинформаторнуud халан абаг лэ!

Б. ШИРЕТОРОВ,
Химнын совхозой парткомой секретарь.

ЭРХИМ ЗҮГЫШЭД

Республикымнай зарим ажахынуудта зүгын ажал эрхилхэ һалбаринуud ашагтайгаар хүгжөөгдэнэ. Тэрэнэй амжалта хадаа тус ажалай дүй дүршэл һайнаар шудалһан зүгышэдһөө дулдыдана.

Мүхар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой зүгышэн Василий Никитич Лоскутников республикын эрхим зүгышэдэй нэгэн юм. Тэрэнэй пасека 140-өөд зүгын бүлэтэй. Тэдэнээ тэжээлээр дутамаггүй хангадаг, зунай сагта пасекаяа нэгэ газарһаа нүгөө газарта урилуулан нүүлгэдэг байһан дээрэһээ жэл бүхэндэ зүгын тоно, бала схээр хурлажа, колхоздоо олзо схээр оруулна.

Нүхэр Лоскутников гандуу бэшэ, ургаса һайнтай жэлүүдтэ зүгынгөо бүлэ бүхэнһөө 45—55 килограмм хүрэтэр мёд абадаг байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ уларилай хэды ган гасуур байбашье, тэрэнэйнгээ бүлэ бүхэнһөо 44 килограмм мёд абаа.

«Искра» колхозой зүгын энэ ажал ашагтай һалбаринуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Абтаһан мёдойнь өөрынь үнэ сэн центнерэй 126—130 түхэригтэ болоно. Энэ пасека жэлдээ 2700 хүрэтэр түхэригэй олзо доход колхоздоо оруулдаг байна.

В. Н. Лоскутников эрхим ажалаингаа түлөө 1969 ондо арадай ажахын туйлалтануудые харуулха выставкэдэ хабаадалсаһан байха юм.

Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхозой зүгышэн С. Н. Чирков республикын зүгышэдэй дунда эрхим ажалаараа шэлгарна. Тэрэ хадаа зүгынгөо ажалһаа мёд ехээр хуряахаһаа гадна, пасекаяа үргэдхэн ехэдхэжэ, тэрэнэй бүлые олошоруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэнэ. Мүнөо тэрэнэй пасекада 150 бүлэ зүгы тоологдоно.

* * *

Хнагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой зүгышэн Ф. С. Шангин, Сэлэнгын шасарганын совхозой зүгышэн А. Н. Нилонов гэгшэд жэл бүхэндэ үрэ дүн һайнтайгаар ажаллана, — гэжэ республикын зүгын ажал эрхилдэг конторын зоотехник Т. Н. Барбакова манай корреспондентдэ хөөрэбэ.

Манай корр.

НОВОСИБИРСК. «Метеор» гэнэн замбуулинай системэ хадаа хэмэл одонуудһаа абтаһан мэдээсэл тайлбарилхаһаа гадна, нэмэлтэ баримтануудые олгодог юм. Мүнөо замбуулинда хоёр метеостанци ннидэнэ.

Һаяхан Академгородогоо холо бэшэ томо тэгшын антенэ баригдаа. Энэ антенэ метеостанциинуудһаа мэдээсэл абадаг байха юм.

ТАСС-ай фото.

Россин эгэшэ дүн... республикануудта

АЛТАН, ЭЛЬЭНШЬЕ...

СЫКТЫВКАР. Дэлхэй дээрэ мэдэжэ Тиманска үнэтэ һайхан шулуунтай зэргэлээд, боро ногоотор үнгэтэй юрын лэ элнэн харуулагдана. Энэ юугээрээ сууда гараһан юм? Бензинэй үнэртэй энэ зүйл Большеземельскэ Тундрын газар дороhоо үнгэрэгшэ жэлэй зүн малтан абтаһан байгаа. Хойто мүльнэтэ далайн эрье дээрэ шүхэ үрэмдэхэдэнь, Ненецкэ национальна округой газар дээрэ эгэл түруушын байгаалиин газ сорьёлжогараа бэлэй. Ухтинска геологическа управлениин геологуудай шэнжэлнэн промышленна хэмжээтэй ашагта малтамалнуудай уурхайнууд мүнөо 30-һаа үлүү тоотой болобо...

Коми АССР-эй геологическа шэнэ музейн экспозиции ороной зүүнхойто зүгэй ашагта малтамалнуудые олоһон түүлые элирхэйлэн харуулна. Ухта хотын Пушкинай нэрэмжэтэ үйлсын нэгэ гэр ооо мянга шахуу экспонадуud суглуулагданхай. Коми республикын, Ненецкэ национальна округой бүхы ашагта малтамалнуудые тус музей соо хаража болохот. Нефть, конденсат, нүүрһэн, боксит, титан, зэд, никель мүнгэн, алтан, молибден, вольфрам, алмаз, хрусталь, аметистнүүд... эндэ бии. Геологическа ба тектоническа картануud, фотографинуud, бэшэгүүд, зурагуud, үдэр бүриин тэмдэглэлнүүд болон бусадшье зүйлнүүд энэ музейн жаса болонхой.

В. БАРИНОВ.
(ТАСС-ай корр.).

ЭЛЕКТРЫН ЭЛШЭ ХҮСЭН — ЭКОНОМИЧЕСКА ХҮГЖЭЛТЫН ЭШЭ ҮНДЭҺЭН

УЛААН-УДЭ. Октябриин революциһаа урид мүнөөнэй Буряадай республикын газар дээрэ электрын элшэ үгэдэг нэгэ хэлыхэн моторнуud тоологдодог байгаа. Тэдэнь булта Верхнеудинскда (мүнөо Улаан-Удэ) байһан юм.

Совет засагай жэлнүүдтэ электрын элшэ хүсэн республикын экономическа хүгжэлтын эшэ үндэһэн болоо. Мүнөо нютагай нүүрһээр хүдэлдэг электростанциинуud электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн үгэдэг юм. Тэдэнэй эгэзн томонь Улаан-Удын ТЭЦ болоно. Тимлюгэй, Галуута-Нуурай, Баян-Голой ТЭЦ-үүд түбэн Сибириин нэгэлэмэл энергосистемэдэ оруулагданхай. Республикын энергетическэ найдамтай ба хүгжэнги үнэлэнэ һуури «Бурятэнерго» гэжэ районно управлени эмхидхэхэ арга олгоо.

Үйлэдбэрилһэн электрын элшэ хүсые промышленность гол түлэб хэрэглэнэ. Гөбэшье тэрэнэй 40 процентнь хүдөо ажахыда үгтэдэг. Колхоз болон совхозуудай 99 процентнь электрижүүлэгдэнхэй. Электрын элшэ хүсэ дамжуулдаг линиинуud 16 мянган километр болоо. Мүнөо хүдөо тосхонуудта 11 мянган электромотор тоологдоно.

1 миллион 200 мянган киловатт хүсэтэй Галуута-Нуурай ГРЭС-эй, Улаан-Удын шэнэ ТЭЦ-эй ашаглалгада оруулһанай удаа электростанциинуудай база сэбтэ табан жэлэй туршада лэд ехээр нэмэхэ байна.

Ю. БУДА
(ТАСС-ай корр.).

«МОРДВАГАЙ УГАЛЗАНУУД»

САРАНСК. Мордвагай АССР-ийн магазинуудта эхэнэрүүдэй үхибүүдэй гоё платинуud, сэ... кэнүүд, столой хушалтануud болоо. Тэдэниие Мордвагай гартанай бүтээһэн угалзануud мэглэнэ. Энэнь автономито республикын шэнэ предприяти—«Мордвагай угалзануud» гэжэ фабрик продукци гээшэ.

Тус предприяти уран гартанай эрмэлзэлые хараадаа абажа, тэнь хүдэлмэри асардаг ... Уданшьегүй национальна ... хэзэтэн бэлэйхэнүүд ... наймаанда гарадаг болоо ...

Фабрикые үргэдхэн шэнэ проект һаяхан табигдажа дүүрэ... Тэндэнь бүтээгдэ ехэтэн түүхэ... гэнүүд тодхогдохо юм.

М. ХВАСТУНОВ
(ТАСС-ай корр.).

НАЙДАМТАЙ ГАРТА ДАМЖУУЛАН ҮГТЭБ

ЭЛИСТА. «Манай эхэ ... бидэниие найдамтайгаар ... Ажалай ба тэмсэлэй эстэ... найдамтай гарнуудта ... үгөө гэжэ харуулха хүсэ... бди»,—гэжэ Хальмагай Ямпилска районой Красно-Михайловска хунда һургуулиин 10-дахи ... сай һурагшад нөөмэл бэшэ... гоо бэшэнэ.

Энэ һургуулиие дүүргэгшэдэй ханизаторнуудай мэргэжэлтэй ... лоhоной удаа түрэл колхозоо ... хэ гэжэ шиидээ. Шэнэ трактор ба комбайнуud, һайнаар түрэ... дэһэн техническэ кабинет эзэ... гуулида бии юм. Колхозой ... инженер үхибүүдэй машина... никэ шудалхадань туһална.

Худөо ажахын мэргэжэлтэй ... лоhон һурагшад зунай ажалда... үедэ түрэл колхозоо туһалдаг... лоhоор үниинэй.

ВЛКСМ-эй Хальмагай обком... бюро Красно-Михайловска һу... ли дүүргэгшэдэй үүсхэлые ... жээ. Городовиковско, Сарпинско, Целиннэ районуудай 2000 ... залуу хүбүүд, басагад энэ үүсхэлые ... лыень дэмжээ.

Г. ЕЛФИМОВ.
(ТАСС-ай корр.).

НАЙДАМТАЙ ҺЭРГЭН БОДХООГДОНО

ДЕРБЕНТ. Манай ороной ... нэй хотонуудай нэгэн—Дербент ... архитектурна һонирхолтой хуби... нүүд олон юм. VI зуун жэлэй ... хоогдоhон ехэ үүдэтэй, ... пуудтай, хэрэмүүдтэй «Нарын-Кала» гэжэ бэхи үндэр ханатай ... —өөрыгөо хамгаалха зорилгоор барилга тон һонирхолтой ... нүүдэй нэгэн гээшэ. Далайн эрьеэ ... һээ эхилээд, хада өөдэ татагдан ... 40 километр ута хананууд ... угаа томо шулуунуудһаа ... һэн байдаг.

Дербент хотын үниинэй хэрэ... хананууд дээрэ һаяхан ... шад ерээ. Дагестанай соёлой ... нистерствын үйлэдбэриин ма... скойн коллектив энэ хэрэмые ... гэнэ болхоолгодо хабаадалсаа...

А. ПУТЕРБРОТ.
(ТАСС).

ЭСЭГЫНГЭЭ УДАМААР

-дахи hургуулийн классуудай соо hурагшад айлшанай ерэ-тулеэнэндэл, таналга соохибо хуулсэбэрлэнхэй, абяа шэмэгүй, -ай зохидоор hуунад. Удангүй нэгэдэжэ, Ленинэй, «Хүндэлэ-эндэг» орденуудые, «Ажалай ньяагаан түлөө» медаль болон тэмдэгтүдые зүүhэн наhажаал, сагаан үбгэн орожо ерээд, hугые мэндэшэлбэ. Класс соо ад нэгэ хүн шэнгеэр мэндын у булта хэлэнэд. Багша hурагте «чуугты» гээд, Степан Нико-ай тэдэнние танилсуулба. Энэ ө айлшанда үгэ үгтэнэ.

-дань түмэр замай транспортын hайhанаа мүнөө хайшаа болоhон хубилалтануудые тодорхойгоор э эхилбэ.

— Урданай паровоз гэшэ хүсэ гай, үсөөн вагон шаргалдаг ан. Вагонуд хоёр голтой, бага-ашаа тээдэг байгаа. Мүнөө хүсэ ой, түргэн ябадалтай тепловоз, ктровозууд оин болошоо гээшэ— С. И. Петров хөөрэнэ. Деподо хүдэлмэриин оньhожоруулагда-ие эли тодо баримтануудые ха-ан хэлэнэ.—Хоёр голтой ваго-ин ороидо дүрбэн, зургаан голт, ехэ ашаа тээдэг вагонуд түр-тарны дээгүүр ябуулагдадаг бо-

волюцийн урда тээ түмэр зам-ай хүдэлмэри хүндэ байhан. Му-хүдэлэй ажал нэрэ хүндын хэ-болонхой,—гэжэ Степан Никола-hурагшадта хөөрэнэ.

замай Улаан-Удэ станциин смотивна депогой машинист бай-С. И. Петров залуу наhанайнгаа гайда шэнэ ажабайдал батадхан жүүлэлсэхын түлөө тэмсэлэй тү-эргэдэ ябалсаа. Дээдэ-Удын па-мнэо депогой хүдэлмэришэд оро-турушын революциhаа эхилэн, волюционно үзэл бодолтой, хүдэл-ийн ангиин түрүү отрядуудай ээ ябаhанинь элитэ. Тиимэ кол-ивэй дунда удэжэ, хүмүүжүүлэг-ин хүн гээшэ Совет засагай түлөө ралшадай түрүү тоодо жагсаhан

онд онд hэн гэхэ. Этир залуу ын, эмэ зориг ехэтэй Степан тэй ленинска комсомолой эмгэгдэ ка, ажалыг болон нинтын хөрэг-

Соседэй депутадта hунгагдажа, Президиумэй гэшүүнөөр хүдэлөө.

Түмэр замай транспортда олон жэлдэ ороддосотой hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө нүхэр Петров Ленинэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар, «Ажалай шэн габьяагай түлөө», «1941—1945 онуудта фашис булимтараг шадые илаhанай түлөө» медальнуудаар шагнагдаhан байна.

Степан Николаевич мүнөө хүндэтэ амаралтада гараhан болобошье, хаана хүдэлхэ шухала хэрэгтэй гарахада, тэрэ эрилтые хүндэтэйгөөр дүүргэнэ. Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Удын отделениин даалгабаряан, хэды амаралтада байбашье, Наушки станци дээрэ эльгээндэжэ, гурбан жэлэй туршада хүдэлhэн байна. Тэрэшэлэн депогойхидой шефтэ абаhан 65-дахи, мүн 27, 40-дэхи hургуулинуудта, техническэ мэргэжэлэй 9-дэхи училищида урялаар ошожо, hурагшадтай хөөрэлдөө хэдэг, журам нарилаар сахиха, hайнаар hуралсаха тухай hурагшадта захяа заабари үгэдэг байха юм. Тиимэhээ тэрэ халаа hурагшадай саг үргэлжын хүндэтэ айлшаниинь болонхой.

— Анха эсэгэм түмэр зам дээрэ хара хүдэлмэришэн ябаhан юм. Тиигэжэ бишье эсэгынгээ удам дахажа, түмэр замай транспорт дээрэ ажаллааб,—гэжэ Степан Николаевич хөөрэнэ. Нүхэр Петров өөрынгөө эстафетые гурбан хүбүүдтээ дамжуулаа. Тэрэнэр эсэгынгээ удамаар локомотивай машинистнар.

Тэрэнэй ехэ хүбүүн—коммунист Юрий Степанович дөөдэ гарай машинист. Пассажируудые зөөдэг тепловозые тэрэ жолоодоно. Юрий болоол эрхим машинист байhан дээрэhээ коммунис ажалай уларинтай нэрэдэ хүртэhэн байха юм. Гадна ажалшадай депутадуудай Улаан-Удын городской Советэй депутат.

Дунда хүбүүн — Леонид халаа ашаанай поезднуудые жолоододог паркын машинист. Степан Николаевичай бага хүбүүн комсомолец Сергей локомотивай машинистын туhалагшаар хүтэлжэ байhанаа, мүнөө тепловозуудай зahабари дээрэ ажаллана.

Нигэжэ эсэгын гурбан хүбүүд абынгаа ашата хэрэгые үргэлжэлүүлэн, түмэр замай транспортын үндэhэн хүдэлмориндэ болонхой.

Ленинэй орденто үбгэн абын ульгэр жэшээ үхи хүбүүдэйнь ажал хэрэгэй арюун замай алхам улам нэмэжэ, омогтой дорюунаар ураг шаа дабшаха харгынь хани болоно.

Н. ЦЫБЕНОВ.

Болгарики Арадай Республика. Софи хото жэлhэн жэл бүхэндэ ургаа hалбарна. Шэнэ шэнэ гудамжануудта үндэр үнэр гэриүүд бодоно. Үнгэрhэн 1969 ондо 10 мянган шэнэ байра ашаглалгада үгтөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Софи хотын шэнэ район.

ТАСС-ай фото.

Монголой Арадай Республика. Хүн зонай элүүрые хангаалха хэрэг анда hайнаар табагдана. Hүүлэй гурбан жэлэй туршада амаралтын гэр, санатори болон аргалажжын газарнуудай тоо 16 процентээр дэшэлээ. Hаныи жэлүүдта районуудта амаралтыг гэриүүд баригдахань.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Баатар хотын оршондо баригдаhан Тэрэлж гэhэн амаралтын байшанда.

ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

УЛААН-УДЫН АЙМАГТА

ТЕХНИКУМЭЙ ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Ивалга тосхоной баруун захада дуроо-табан даохар мантан томо шулуун гэриүүд холоhоо тобойжо харагдана. Энэ хадаа Буряадай лугомелиоративна техникумэй шэнэ байрануud гээшэ.

Анхан энэ техникум Хяагта хотодо байhанаа үнгэрэгшэ намар ошоо, шэнэ буусада нүүжэ ерээ. Мүнөө дээрээ hуралсалай байшан, багшанарай байха 48 квартиратан гэр, студентнүүдэй байха хаалтын байрануud нэгэн доро бодхоогдожо, бэлэн болонхой. Мүн hаядаа эндэ магазин, столово, hурагшадай бусад хэрэглэмжые хангаха газарнууд бии болохо байна.

— Шэнэ техникумэй нээгдэhэнhэ хойшо манай сомонон улад зоной тоо мянга шахуу хүнүүдээр нэмэхэнь,—гэжэ Ивалгын совсоведэй түрүүлэгшын орлогшо А. Х. Николаев хөөрэнэ.— Мелиораторнуud, барилгашад, механигууд, газар эсхэмжэлэгшэд, бухгалтернуудые hургажа гарраха бүхы отделениинуудтэ 600 гаран хүбүүд, басагад hураха юм.

Үбэлэйнгөө амаралтын hүүлээр тус техникумэй hурагшад Ивалгадахи шэнэ буусадаа түбхинэжэ эрилхэнь.

ХАБТАГАЙ ОРОНГЫН ГОЁ ГЭЭШЭНЬ...

Янгаажанай дабаа дабамсаар урдатнай Оронгын уужам элдин гала дайда уняартан нэмжын харагдажа:

Хада дээрэ гарахадам
Хабтагай Оронгын гоё гээшэнь,
—гэhэн арадай дуунай ульгам аялга тэндэ ябаhан хүнэй досоо эжэлүүдгүй ороолог юм.

Ороиго нютагта жэл ерэхэ туча байрын шэнэ гэриүүд олоор баригдажа, улам болбосон түхэлтэй боложо байнхай.

hаяшаг эндэ магазинай шэнэ байшан бодхоогдон, ашаглалгада үгтэжэ, нютагай хүн зониие ехэтэ баясуулба. Мүнөөнэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хүсэд хангагдаhан тус магазин эндэхи зонон эрилтые саг болзортонь хангаха дүүрэн аргатай юм.

УРАН ГАРТАЙ ОЁДОЛШОД

— Би бараг hайн костюм оюулха hанаатай hэм...

— Намда гоёлой торгон плати оёжо үгыт! Шалаал hаа, бүри hаяшагаар...

Эгээ нимэрхүү асуудалнуудые хүн зониие хангаха Сотниковой комбинадай Ивалгын таhагта оробол заатагүй дуулахат. Ушарынь хадаа, эндэхи уран гартай оёдолшод, эсхэгшэд хүнэй бэедэ таатай зохид хубсаhа оёдогоороо улад зоной дунда суула гаранхай.

Уран бэрхэ оёдолшод Д. С. Цыренгармаева, Н. Н. Дашиева, Н. А. Куринская, З. Л. Хоборкова ямаршье захатые шэн нариилга тэндэ ябаhан хүнэй досоо эжэлүүдгүй ороолог юм.

Hаяшаг эндэ магазинай шэнэ байшан бодхоогдон, ашаглалгада үгтэжэ, нютагай хүн зониие ехэтэ баясуулба. Мүнөөнэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хүсэд хангагдаhан тус магазин эндэхи зонон эрилтые саг болзортонь хангаха дүүрэн аргатай юм.

УРАН ГАРТАЙ ОЁДОЛШОД

— Би бараг hайн костюм оюулха hанаатай hэм...

— Намда гоёлой торгон плати оёжо үгыт! Шалаал hаа, бүри hаяшагаар...

Эгээ нимэрхүү асуудалнуудые хүн зониие хангаха Сотниковой комбинадай Ивалгын таhагта оробол заатагүй дуулахат. Ушарынь хадаа, эндэхи уран гартай оёдолшод, эсхэгшэд хүнэй бэедэ таатай зохид хубсаhа оёдогоороо улад зоной дунда суула гаранхай.

Уран бэрхэ оёдолшод Д. С. Цыренгармаева, Н. Н. Дашиева, Н. А. Куринская, З. Л. Хоборкова ямаршье захатые шэн нариилга тэндэ ябаhан хүнэй досоо эжэлүүдгүй ороолог юм.

Ороиго нютагта жэл ерэхэ туча байрын шэнэ гэриүүд олоор баригдажа, улам болбосон түхэлтэй боложо байнхай.

hаяшаг эндэ магазинай шэнэ байшан бодхоогдон, ашаглалгада үгтэжэ, нютагай хүн зониие ехэтэ баясуулба. Мүнөөнэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хүсэд хангагдаhан тус магазин эндэхи зонон эрилтые саг болзортонь хангаха дүүрэн аргатай юм.

ЭӨӨЛЭН «АЛТАНАЙ» ФАБРИКАДА

Удын урда бэеын үдхэн бүшэмэг ой тайгын нэгэ хүндыдэ ан үсхэбэрилгын «Забайкальский» совхоз байрланхай. Совхозой хүдэлмэришэд гол түлэб халтар хара үнэгэ, хара-хүрип порконуудые үдхөжэ, жэл бүри гүрэндөө хэлэ мянгаад түхэригэй ангай арhа тушаалаг юм.

Үнгэрhэн жэл энэ ажахы тусэбөө галуур 6 мянга гаран түлгэ тэжээжэ, үнэгэдэйнгөө тоо толгой 70 мянга шахуу хүргэhэн байна.

Мүнөө ажахын бригадануудай хүдэлмэрилэгшэд байгша онойнгоо хахад жэлэй даабариие саг ооолзортонь дүүргэхээр шармайн ажаллана.

Вас. ГАЛДАНОВ.

КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ Ленинградай металлическэ заводой коллектив Асуанай ГЭС-тэ гэжэ 12 гидротурбина ОАР-та эльгээбэ. Эдэ гидротурбинануud Асуанай ГЭС-тэ тон шухала хэрэгтэй болохо юм.

Заводой коллектив 13-дахи турбинаяа мүнөө бэлдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: турбина бэлдэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фото.

ХИЛЫН СААНАhАА

ЭЭБСЭГЛЭЛГЭДЭ ОЛОН МИЛЛИОНООР, ЭРДЭМДЭ hУРАЛГАДА ӨӨДЭГҮЙ БИШЫХАН МҮНГЭ ГАРГАНА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Элүүрые хамгаалха, эрдэмдэ hураха, социальна хангалгада зорюулжа нэмэлтэ мүнгэ hомолхо гэhэн хуулиин проектдэ президентын табиhан хорилтые Никсонэй правительство элдэб арга мэхэ хэжэ конгресстэ олонхиин дуугаар баталуулhан байна. Тэрэ хуулиин проект январиин эхээр абтаhан оайгаа. Теэд президент Никсон правительствын хараалhан бюджедhээ гадуур мүнгэ hомолхо гээшэ орон дотороо мүнгэнэй үнэ сэнгэй улам ехээр буураха ябадалтай тэмсэхэ гэhэн захиргаанай ооолдолгые таhалдуулна гэжэ шалтаг барлаг, тэрэниие болюулха гэжэ хорилто хэhэн байгаа. Конгресстэ ооолhон голосованиин үрэ дүнгүүд ба президентын хэhэн хорилто хадаа Вьетнамда боложо байгаа дайн, мүн оронойнгоо экономикые сэрэгэй хэрэгтэ зорюулжа баиhан дээрэhээ мүнгэнэй үнэ сэнгэй бууралгатай тэмсэл хэхэ зорилготой байна гээд шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

ХЭЛСЭЭН БОЛОЖО ДҮҮРЭБЭ

ВАШИНГТОН (ТАСС). США-гай президент Р. Никсон, Англиин премьер-министр Г. Вильсон гэгшэдэй хоорондо хэлсээн боложо дүүрэбэ. Хэлсээнэй дүүрэhэнэй hүүлээр ямаршье хуулита коммюнике тупхаглагдаагүй байна. Зүгөөр хэлэлэй асуудалнуудые эрхилхэ Сагаан байшангай секретариин мэдээсэhэнэй ёhоор, президент зүүн болон баруун гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануud тухай, стратегическэ талаар яаралтайгаар ээбсэглэлгые hаатуулха тушаа хэлсээн боложо байhан тухай, мүн Европодохи, Вьетнамдахи, Дүтын зүүн зүгтэхи, Нигеридэхи байдал тухай, Англи, Америкын хоорондохи харилсаануud тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн оайха юм.

«Эдэ бүхы шухала асуудалнуud туршаа хэлсээн баталагдаа» гээд АП агентство мэдэгдэнэ.

Президентын урялаар Г. Вильсон үсэгэлдэр национальна аюулгүй байдал сахиха Советэй заседани дээрэ оайлсаа. Тиихэдээ тэндэ НАТО-гой, зүүн ба баруун гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай асуудалнуудые эүбшэн хэлсэhэн байгаа.

Америкын шэнжэлэгшэд хадаа Англи, Америкын хоорондохи хэлсээн туршаа ямар нэгэн горитой ашаг үрэ гараха юм гэжэ юрэдөө хүлеэгээгүй байшоо. Тэдэнэй hанамжаар США-да Вильсонэй ерэhэн гол зорилгонь хадаа Англида парламентын hунгалтануудай боложо болохо байhан дээрэhээ олоной hанал бодол хандуулха гэhэн байха юм. Вьетнам туршаа США-гай эзэрхэг түримхэй политикые Лондон дэмжэн дүнгэлсэжэ, Вашингтоной политическэ дэмжэлгэ үзүүлhэндэ харюусана.

Дайсанай хорото аашануud

Сүлөөрэлгын хэблэлэй агентство Урда Вьетнамhаа иигэжэ дамжуулна:

Энэ оной январиин 26-да Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын национальна фронтын Центральна Комитедэй мэдүүлгэ соо Урда Вьетнамай газар нютагуудта Америкын ээбэрхэг түримхэйшүүлэй хэжэ байhан зэрлиг муухан аашануud тухай шэнэ ушар баримтануудые харуулhан байха юм. Тиихэдээ американ-сайгоной сэрэгүүд нёдондо октябрь hара соо Куангнигай гэжэ провинцида амгалан hуулhан 300 хүнүүдые зобоожо, шуhата хюдалга хэhэн байгаа гэжэ тэндэ мэдээсэhэн байна.

Гансахан Нгиатханг гэжэ тосхондо дайсан ехэнхидөө эхэнэрнүүд, хүүгэд болохо 77 хүниие алаhан байгаа. Бомбодолгоhоо бэеэ хамгаалха байра руу эдэ зониие намнажа оруулаад, гранатануудые шэдэhэн байна. Тэндэхи нютагта амиды үлэhэн хүнүүдые дайсан концлагерьнууд худар намнажа абаашаhан, удаа тээнь 197 хүниие хорложо алаhан байха юм. Мүн үлэгшэ зониие автомадуудаар буудажа үгы хээ.

(ТАСС).

ХООhООР НАЙДУУЛЖА МЭХЭЛНЭ

ЛОНДОН. (ТАСС). Лейбористнуудай партиин ударидагшадай hунгуулиин урда тээ хэды ехэ найдуулга хэhэн байбашье hаань, Англиин олон түмэн ажалшадай ажаhуудал улам муудажа байнхай. «Ядуу тулюур байдалтай тэмсэхэ бүлэг» гэжэ нинтын эмхиин элидхэл соо хэлэгдэhэнэй ёhоор, hүүлэй табан жэл соо тус ороп догор юумэнүүдэй үнэ сэнгүүд 25 процентээр дээшээ гараhан байха юм. Баhа медицинскэ туhаламжа үзүүлhэнэй түлөө үгтэхэ түлөөhөн 50 процентээр нэмэбэ. Мүн салин хүлhэ нэмэдэггүй байhан правительствын политика хадаа баян зөөритэй хүнүүдэй болоод, салин хүлhэ багаар абадаг олон миллион хүнүүдэй хоорондохи илгаае бүри гүн гүнзэгы болгоно.

hүүлэй гурбан жэлэй турша соо Англида хүдэлмэригүйшүүлэй тоонь дайнай дүүрэhэнhээ хойшо үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ хураже, хахад миллионhоо үлүү хүн болобо гэжэ элидхэл соо хэлэгдэнэ.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ДУРАСХААЛДА

ПРАГА. (ТАСС). Прагада 1912 оной январь hарада, РСДРП-гэй Бүхэроссин зургаадахи конференциин болохо үедэ В. И. Ленинэй байрлаhан гэртэ дурасхаалай самбар хадажа тэмдэглэhэн байна. Эндэ болоhон баярай ёнолол дээрэ КПЧ-гэй, мүн нютагай засагаархинай болоод ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд байлсаа. В. И. Ленинэй Прагадахи музейн директор П. Грон гэгшэ үгэ хэлэхэдээ, Чехословакида шэнэ бүлгэм байгуулха тушаа туйлаhан амжалтануud оухыдөө Октябриин революциин вождиин нэрэ алдартай, ленинизмтэй нягта холбоотой юм гэжэ мэдүүлбэ.

ПНР-эй МИД-эй ШИИДХЭБЭРИ

ВАРШАВА. (ТАСС). Британиин агаарай сэрэгэй атташе полковник Р. Дж. Причард, Англиин посольствын элшэн сайдай гурбадахи секретарь М. А. Нэкенхем, мүн элшэн сайдай хүдэлмэрилэгшэ А. М. Титченер гэгшэд саашадаа Польшодо байжа таарахагүй байна гээд ПНР-эй засагаархин тоолоно,—гэжэ ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерство Варшавадахи Великобританиин элшэн сайдта мэдээсэhэн байна. Ушарынь хадаа, тэдэнэй хөжэ байhан жүүлгань элшэн сайдай хүдэлмэрилэгшэдэй гурим журамда таарахагүй байна ха юм.

Мүн тиихын хажуугаар, Лондондо байгаа Польшын элшэн сайдай гурбан хүдэлмэрилэгшэдые Англиhаа бусааха тушаа мэнэ hаяхан табиhан эрилтэнь ямаршье үндэhэгүй муу алхам болоно гэжэ ПНР-эй правительство тоолоно гээд Великобританиин элшэн сайдта мэдүүлhэн байна.

ИЗРАИЛИИН СЭРЭГЭЙХИДЭЙ ХОРОТО ААШАНУУД

АММАН. (ТАСС). Иорданиин газар нютагай хойто талада Шак Альбаредэй оршондо, Иорданиин сэрэгүүдэй байhан газарта Израилин 2 истребитель добтолго хэhэн байгаа. Теэд Иорданиин зенитнэ батарейн мэргэнээр бүудахада, агаарhаа добтологшод тэрьедэн арилха баатай болоо гэжэ Иорданиин сэрэгэй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Энээнhээ урид Израилиин сэрэгэйхид Иорданиин сэрэгүүдэй байhан газар руу 20 минутын турша соо ракетээр оолоод пулемедоор буудаhан байха юм. Энэ добтолгын ба буудалгын болохо үедэ Иорданиин тала гээлтэ хоролтодо ороогүй гэжэ сэрэгэй түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

Үсэгэлдэр Аль-Маншия (Иордан мүрэнэй хойто талада) гэжэ Иорданиин hуурин газарые миномёдоор буудаха үедэ тэндэ hууhан нэгэ хүн алуулhан, нэгэ хүн шархатаhан байна гэжэ сэрэгэй түлөөлэгшэ мэдээсэнэ.

ЯДЕРНА ТУРШАЛГА ХЭhЭНЭЙ ҮРЭ ДҮНГҮҮД

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Атомна элшэ хүсэ эрхилхэ комиссиин программын ёhоор, Невада штадта газар доо хэгдэжэ байhан ядерна туршалганууд дээрэhээ радиоактивна хоронуud Монреалиин ба Оттавын оршондо тараhан байха юм. Энээн тухай түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүн Ричард Маккарти (Нью-Йорк штадhаа hунгагдаhан демократ) мэдүүлбэ. Тэндэхи газар нютагта радиоактивна хоронуудай таралга юрын хэмжээнhээ 20 дахин үлүүлэн гарана гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Тиигээд ерэхэлээрээ, Холбоото Штадууд ядерна туршалгые болюулха тухай баталhан договороо бодото дээрээ эбдэбэ гэжэ Р. Маккарти хэлэнэ. Р. Маккарти саашадаа иимэ туршалга хэхые болюулхые, гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ сенадай комиссида энэ асуудал мүрдэжэ эхилхые эриhэн байна.

Эзэрхэг түримхэй добтолго улам үргэдэнэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Холбоото Штадууд Лаосто сэрэгэй яоуулгаиудые улам үргэнөөр хэдэг болонхой. Энээн тухай Удон гэжэ американ сэрэгэй баазаhаа (Таиланд) газетын корреспондент Джеймс Фостер гэгшэ мэдээсэнэ.

Энэ корреспондентын хэлэhээр хадаа, США улам олон самолёдуудые хэрэглэжэ, Лаосой газар нютагуудые бомбодоно. Лаосой газар дээрэ американ авиациин добтолхо яадал жэл соо 2 дахин ехэ болоhон байха юм. Заримдаа Таиланддахи 7 стратегическэ баазануудhаа үдэртөө 750 дахин дайшалхы нинтэлгэ хэдэг юм гэжэ Фостер бэшэнэ.

Салоникида сүүд болобо

АФИНА. (ТАСС). Грециин Коммунис партиие хориhон 509-дэхи номерой хуулиие эбдэбэ гэжэ гэмнэгдэhэн 8 студентнүүдые сүүдлэхэ ябадал январиин 28-да Салоникиин сэрэгэй трибуналда эхилhэн байна. Тэдэнэр «правительствада харша ябуулга хэhэнэй түлөө» нёдондо, сентябриин 4-тэ, түрмэдэ хаагдаhан юм. Тиихэдээ нюуса номуудые хэблэжэ тарааба, мүн буу зэбсэг барижа байба гээд тэдэниие гэмнэhэн байна.

Лаосто хоёр американ самолёт унагаагдаа

ХАНОЙ. (ТАСС). Лаосой арадай армиин сэрэгшэд үшөө 2 американ самолёт буудажа унагааба гээд ВИА агентство дамжуулна. Тиихэдээ энэ хоёр самолёт үнгэрэгшэ оной декабриин 22-то, 23-да Сиенкуанг гэжэ провинцида унагаагдаhан байгаа.

Лаосто унагаагдаhан американ самолёдуудай болон вертолёдуудай тоонь бүхыдөө 1.196 болобо.

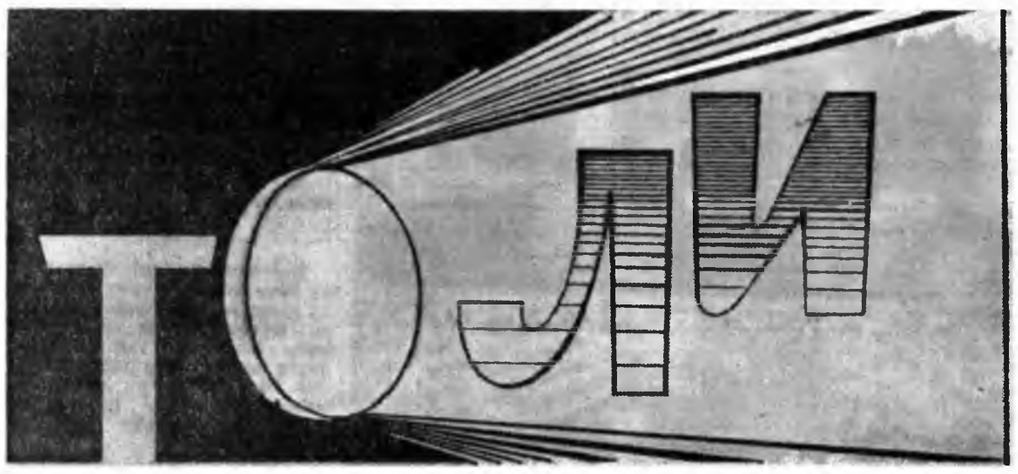

Газетымнай гарагай долоон (суббото) бүхэндэ гарадаг хуудаһан гансал «нюдэнэй хужар, шэхэнэй шэмэг» болохоёо болнжо, бүхы талаһаань ажабайдалые харуулжа байха гэһэн бүрн баян дэлгэр удхатай «Толи» гэһэн толотомо нэрэ абаба.

«Толидо бэеэ хараха», «толидо үзүүлхэ» гээд арад зоной дунда хэлсэдэг. Энэ болбол хүн дүрсэеэ гэрэл соо тэрэл хэбээрнь оножо хараха гү, алн, үгышье һаа, буруу бузагай ябадал тухай һураг сүу гарабал, гэмтэ нюурые гэрэл соо лаблан элнрүүлхэ гэһэн гол удхатай. Мүн «толи бэшэг», «толёор (түхэреэн амһарта) дүүрэн эдеэншье», «толилхо, хэблэхэ» гээд хэлсэдэг. Юрэдөө удхань алншье талаараа угаа таарамжатай гээшэ бээ.

Хуудаһанаймнан шэнэ нэрын удха ушар нимэрхүү.

Тинхэдээ «нюдэнэй хужар, шэхэнэй шэмэг болом.оор» зүйлнүүдые урда мэтэ тунхаглажа байхаһаа гадна, ажабайдалдамнай һаад түбэг ушаруулдаг һаармаг, хуурмаг ябадалтан — архиншан, хулгайшан, билдагуушан гэхэ мэтэнүүдэй үзэмжэгүй доройд муухай үнэн дүрсые толи гэрэл соогоо тогтоон баримжа, бүгэдын нюдэн дээрэ табиха, тиимэ хүдхэшүүлдэ булганай дунда суутайхан Будамшуугай шорон үгын гү, али «Альган тараг», «Халаахайн» амта танюулха болонобди.

Мүн шог зугаата рассказ, онтохон, басни, аман үгын абдарһаа дээжэнүүдые, шэнэ дуунуудые, кроссворд, чайнворд, онсо һоннн үзэгдэл ушаралнууд тухай мэдээсэлнүүдые, бэшэ бэшэшье зүйлнүүдые «Толидоо» ходол толилжо байхабди.

Хүндэтэ уншагшад! Гарагай долоон (суббото) бүхэндэ гаража байха «Толи» хуудаһандамнай шүүмжэлхы үнэн барнмтата бэшэгүүдые, арадай аман зохёолнуудые, мүн бусадшье һоннуудые эльгэжэ, дуулгажа байгыт. Тнигэбэл, «Толинмнай» тудхаажа харуулха шэдитэ хүсэн бүрн нэмэхэл, арад зондоо үзүүлхэ аша туһань бүри дээшэлхэл.

Энэ хуудаһандамн
УНШАГТЫ:
Ажалша хүн тухай.
Шог ёгто мүрн
Арадай аман зо
һоо.
Архи тархи эд
Элдэб һонин

ҺАЙН ХҮНЭЙ СЭДЬХЭЛ ҺАЙХАН

МАЛШАН, ШАМАЙЕ МАГТАНАБ!

АЛБАНАЙ хэрэгээр Зэдэ нютагаар ябаха ушар намда болоһон юм. Холын нэгэ отарада хүрэжэ ошохын тула ябагалагдаба, морёоршье дабхигдаба. Август һарын тэнгһээ үнгэрһэн үе байгаа. Угайдһаа бороо ороод һалаха юм бэшэ.

Һая малтагдажа байһан Гэгээтын нуурай эрьеэр алхалнаб. Сабхишье үмдэхээ яаһан хүнбиб: шабар соо гэшхэжэрхихэдэм, мухар гутални шаагдажа орошоод, мултаршахаяа һанана. Халуудашанхайб.

Талаамни болобо: хониной искусственна үрэжүүлгэдэ хэрэгтэй юумэ отарануудта абаашажа ябаһан зоотехник хубүүн «ГАЗ-51» түхэлэй машинаар намайе хүсэбэ.

..Харанхы болошонхой. Холын отарада хони харуулжа байдаг айлай заахан гэр соо хэбтэнэб. Шагнахадам, бороо ороһон зандаа.

Зааха һажантажа байтарни, үүдэн түрд гээд, хүн газаашаа гараба хэбэртэй. Нэгэ хэды болоод, дахин ороо. Һажаад лэ абанаб. Зүгөөр хүнэй орожо, гаража байхада, яагаад унталтайб. «Юун болотороо ороһон, гараһан хүн бэ?» гэжэ досоогоо һанаад, сухални хүрэхэдэл гэнэ.

Хахад һүни болонхой хаш. Унтажа ядаһан би аалихан асуубаб:

— Юун болооб?

Гэрэй эзэн эхэнэр дороһоо һанаа алдаад, орон дээрэһээ бодобо хэбэртэй.

— Һуужа ороһон бороо байна. Хониднай зууража болохо. Тиигээд лэ үбгэн бидэ хоёр эрьенэ гээшэбди.

...Газаа гарахын аргагүй. Нэбтэ шобто норожо, һайса даарашаһан намайе буугааршье айлгажа хүнжэл сооһоомни бодхоохоор бэшэ шэнги. Зүгөөр бүхэли үдэрөөрөө энэ бороо доро хонидоо адуулжа, норохо даарахые үзэһэн хоёр хонишоной юунэй түлөө һанаагаа зобожо байһыень абаһаар лэ ойлгоо һэм.

Ондоо, тунайшаг хүдхэшүүл һаа, хүхэ ногооной хонид яашаха һэм гэжэ хэлээд, халуухан дэбдихэр дээрээ һанаа амархан хэбтэхэ һэн хаш.

Зуһаланай хорёое, хүнүүд, һайн мэдэнэ ёһотойт. Хашаа, халхабша, һарабша тэндэ байдаггүй. Һара хахад урда тээ ноохоёо абхуулжа, нюсэгэн болоһон хонид удаан даамгай бороодо сохюулхадаа, зууража үхэхэ ха юм. Тээд ходо тэдэнээ эрьеһэн хонишод харуулжа байһан малаа заахашье зуурулаагүй, бүхэли һүниидэнь туужа, намнажа хоноо. Үглөөгүүр бодоходом, үбгэн хүгшэн хоёр үгы: үни хада хонёо туугаад, бэлшээридэ ябашаһан байба...

АЛШАН ХҮНЭЙ сэдьхэл... Нажарай һайхан сагташье хонишод һанаагаа амардаггүй. Олон хоногто ороһон бороо тэдэнэй сэдьхэлые хүлгүүлнэ. Мүнөөшье, хэдэн жэл үнгэрһэн хойно, бороо хурын ороод һалахагүйдэ, нэбтэ шобто норошоһон хонишон үбгэ һамган хоёр нюдэндэм харагдадаг. Би өөрөөшье хонишоной хүбүүн, мал һайса адуулжа үзэһэншье һаа, малшан хүнэй сэдьхэлые үшөөл хүсэд ойлгоогүйдөө голхороо һэм. Хабарай хара һалхинай улижа байхада, хагдан дээрэ хонидоо адуулжа ябаһан эхэ, эсэгэм һанагдадаг. Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэнэй самнажа байхада, үглөөгүүр эртэ бодоод, үбһэ хулһанда ошохо гэжэ мори шаргалжа, трактор, машина хүнхинүүлһэн хонишон нүхэдөө һанадагби.

Малшан хүнэй сэдьхэл... Һанаа амархан байдаггүй хүнэй сэдьхэл.

Эдэ мүрнүүдые бэшэжэ һуухадаа, республикын түрүү һаалишадай нэгэн, Сэлэнгын хубүүн Владимир Гомбоевые мартанагүйб. Һааляа ехэ болгохо гээд, һүн соогоо уһа эюулдэг заримашуулай сэхэ нюуртань тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд мүнөөшье болотор сэдьхэл зүрхэн сооһоом гарадаггүй. Нимэ, нюдэ далдалһан юумэ хэжэ байһан хүнүүдые харахадаа, Владимирай һэшхэлынь заахашье тэсэгүй. Одоол эндэмнай малшан хүнэй һайхан сэдьхэл эли тодоор харагдаа бэшэ гү?

Владимир Гомбоев эдир залууһаа эхилжэ, һаалишан болонхой. Шадаал һаа ехэ һүһааха, сагаан эдеэ ехээр дэлбэрүүлхэ гэжэ хүсэжэ, сэдьхэжэ ябадаг энэ хүбүүн шэнги хүнүүд хаанашье олон юм бээ. Зүгөөр Владимирай ажабайдалай замые хараад. хөөрэхыень шагнаад байхадаа, хүнэй харюусалга, ороддолго түхай һанал бодол эжэ эхигүй зосоо ороодхидог.

Харюусалга тухай яһала хэлсэдэгбди. Теэд заримдаа хэлэһэн тэдэ үгэнүүднай бодотоор бэелүүлэгдэнгүй, хооһон суурян болоод замхэшадаг.

Нэгэ нимэ ушар намда һанагдана. Хэжэнгын сосхоздо һэн. Зунай үе байгаа. Худанай голдо түбхинэһэн отарануудаар ябахадамнай, нэгэ газарта хөрёодо хаалтатай хонид байба.

— Энэ хэнэй хонид бэ?— гэжэ абаһаар асуугдаба.

Наран үдэдэ ерэнхэй. Халуу шатанхай. Тиихэдэ хонидой эзэн үгы. Үсэгэлдэр хада тэдэнээ хаажархёод, Хэжэнгэ тосхоноор архидашаһан эзэниинь малдаа һанаагаа зобонгүй, хаана нэгэ тэх хатуу харые сэржэмдэжэ һууна.

— Шура гээшэмнай , нимэл хүн гүб даа,— гэжэ урмаяа хухарһан бригадир машинаһаа бууба. Хорёогой үүдэ сэлихэдэнь, зургаан зуугаад толгой хонид мааралдаһаар, шууялдаһаар, бэлшээри тээшэ зура сохин гүйлдэшоо һэн...

Өөрөө «үбдэжэ» ябадаг сэдьхэл.

АЛШАН ХҮНЭЙ сэдьхэл... Хамтын хэрэгэй түТиимэл хадань хонишон, малшан, адуушанай ажал үндэрөөр сэгнэгдэдэг гээ һаа, алдуу болохогүй ёһотой. Хониной гадартай мяха эдихэ бүхэндөө, ноохоор нэхэгдэһэн хубсаһа, гоё костюм үмдэхэ бүхэндөө, үгышье һаа ялагар гэгшын булгайр хүлдөө углаха бүхэндөө малшан хүн тухай бодожо үзэһэйбди, нүхэд!

Нэгэ ехэ хотын талмай дээрэ хэдэн хүнтэй өөрөлдэһэн, зугаалһанаа дурдаһуу.

Үглөөгүүр эртэ бодоод алхалжа ябатарни, сэсэрлиг соо шуурян шурхираан боложо байба. Юун болоо гээшэб гэжэ ошоходом, хоёр эхэнэр үргэ амаа дэлгэшэнхэй, хэрэлдэжэ сүлөөгүй. Шагнахадам, нохой тухан арсалдаан. Яагаа гэнэб даа, хүсэд ойлгоогүйб. Нэгэл юумэниинь эли һэн. Хэрэлдэһэн шалтагаанниинь нохойнууд болоо. Хэнэй нохой хэнэйнгээ нохойе зуугаа, хазаа юм? Бү мэдэе. Эрьежэ харахадам, нохой адуулаашад яһала олон.

— Хэхэ ажалгүй юм гүт?— гэжэ асуунаб.

— Ажалтай юмди,— гэжэ хэншьеб харюусана.

— Нохой адуулхынгаа орондо хони, мал адуулаа һаа, дээрэ, туһатай юм бэшэ гү?— гэжэ би һөөргэдэбэб.

Эхэнэрнүүд урдаа оруулнагүй. Тиигэхэдэнь нэгэ үбгэн нам да дүтэлөөд:

— Залуу хүн байнат. Ойлгожо дуугарагты. Хүн бүхэн өөрынгөө дуратай юумэндэ шунадаг. Хони мал гэнэ гүт? Мэдэлэбди. Өөрөөшье малшан ябаа хум. Малшанай сэдьхэлые ойлгоноб. Эдээнээр бү холбоорилдогты. Нохойгоо адуулжа ябаг. Нимэшүүлшни мяха, ноохоной ямар сэнтэйгээр олдодогые ойлгохошьегүй. Шортоол муу хүн болоод һалахат,—гэжэ намайе гарһаам хүтэлбэ.

Энэ ушаршье намайе хулгүүлнэгүй. Хүнэй ажал сэгнэдэггүй заримашуулай дайралдадагшье һаа, таряашан, малшан хүнэй сэдьхэлээр, ажалаар омогорходог нүхэдэй олон байһанда мүн лэ баярлаа һэм.

АЗАА ЖАБАРЛАНА. Гэнтэ гэнтэ саһа шэдэнэ. Шуурган шуухирна. Нимэ үедэ хурьга абажа байһан хонишодой сэдьхэл хүлгөөтэй. Үбһэ тэжээлээр бардамшье һаа, дулаан хашаа, байрада хонидоо хаадагшье һаа, тэдэнэр юундэшьеб һанаагаа амардаггүй. «Һанаагаа зобонгүй яаха юм. Ажалынь ха юм»—гэжэ ойлгуулха нүхэд яһала олдохо. «Мүнөөшье хонишод амар болошоо. Үбһэ, түлөөнь тракторааар асарна. Хашаа хорёонь дарагар. Салин хүлһэншье һайн, — гээд нугөөдүүлынь хэлэхэ. Би эдэ үгэнүүдтэ заахашье арсахагүйб. Зүгөөр бүхы зүрхэ сэдьхэлһэ оролдожо ябадаг, мал һүрэгөө үдхэжэ, Эхэ орондоо тарган мяха, торгон нооһо тушаадаг эдэ юрын хүнүүдэй юрын шэнги ажал намда баатаршалга шэнгеэр һанагдадаг.

Ажал бүхэн манайда хүндэтэй. Тиибэшье малшан хүнэй ажалые юунһээшье үлүүгээр хүндэлдэг, ёолдог заншалнай һайхан гуримуудай нэгэн болонхой бэшэ аал?

Бэе бэедээ туһалха, бэе бэеынгээ мал харалсажа, тогтоолсожо ябадаг гурим малшадта бии. Бороо хуратай һүни болог, налхи шуурган соо мал таһарагдаа: хүршэнэршье шамаяа орхихогүй, туһа хүргэһэн лэ байха.

Малшан хүнэй сэдьхэл... Элдин уужам талада адуу малаа үдхэжэ, Буряад дайдала хэшэгтэй, улам баян болгожо ябадаг малшан хүнэй сэдьхэлые магтагты, нүхэд! Ажалаарнь омогорхогты!

Мандаг лэ малшан хүнэй сэдьхэл!

Г. ДАШАБЫЛОВ.

АЮУЛ ТОДХОР—АРХИҺАА

БУЛХАЙНЬ БУЛШАНГААРАА...

Январийн хүйтэнэй янгирха, һаарал мананай тоохорхо хирэндэ гэлэй. Малшад, һаалишадай тухашаржа байхада, һаамхай үнеэдэй хожоржо захалхада бэлэй. Тэрэ хирэндэ Түнхэн һайхан нютагай түбшэн нэгэ ажахын тракторист «тэнэн-хонон» архидаад, түрүү бэрхэ һаалишадые мэгдэхээн, яһала туляаба.

Саяан уулын хоймор талада түбхинэһэн Саяанай совхозой конторо ороод, хүтэлбэрилхы тушаалтанда энээн тухайдаа хэды дахин хэлэхэдэнь:

— Мүнөө болотор тэлэрээгүй гү? Уры хуры һэрюулээд, үнөөхи шэбхэ шабаанынь бушуухан лэ газаашань гаргуулагты!—гэжэ захирба.

— Теэд бидэ тэрэниие хаанаһаа олохобибди? Гэртэнь ошожо һураг шалаабди, магазиндашье ороообди, —гэбэ һаалишад.

— Гэртэхиниинь юун гэнэб?

— Юун гэхэб даа. Хэлэжэшье. хорижошье ядаабди гээ бэлэй.

— Тэрэ архиншаниистнай заабол оруулхабди, үгы бол орондонь өндоо хүниие эльгээхэбди,— гэжэ хүтэлбэрилхы тушаалтан найдуулба.

Харин энэ үедэ Саяанай совхозой гурбадахи отделениин һаалиин фермын тракторист Борис Таханов шэлтэй харые хоолойгоорнь гансаараа гудамхижархёод, өөрынь зэмээр малай байрын үһээдэ гулахаһаа нааша сугларһан шэбхэ шабаанай ойро гуйбалзан унаба. Хоёр үдэрэй туршада сугларһан обоо хүбөө шабаанынь тойрожо ябаад үнеэдтээ тэжээл шэрэһэн һаалишад гэнтэ нэр-нар гэлдээд, гайхалдаһан янзатай урда урдаһаа бэлтысэ харалсаадхиба. Амяа дарахаһаа нааша шагнаархаба. Хаанашьеб даа, тон дүтэхэнэ нэгэ юумэн хурхирхадал гэхэ юм.

— Гайха тагна ехэ, эндэмнай хүн хурхирна бэшэ аал!—гэжэ нэгэ һаалишан гайхаба.

— Юун хүн хурхирха һэм бээ. Үнеэшни үүгэнэнэ ха юм,—гэжэ бэшэдынь энеэлдэшэбэ.

— Һүүе, ямар жэгтэй юм. Тэрүү тэрэ нойтон һолоомон дээрэ хүн унтажа хэбтэнэл,—гэжэ нэгэ залуу һаалишан сошордон дуугарба.

— Хэн бэ теэд тэрэшни?

— Арай танинагүйлби нюурынь бэлхытэрээ хабданхай. Аа, таняаб, таняаб. Борис... бодыш, һэринш, хүйтэ абахалши, хөөрхы,— гэжэ татахадань, бодохо тэнхээгүй хэбтэһэн Борис Таханов тэрэнэй урдаһаа нюдөө эригэнүүлээд:

— Тонил саашаа, бодохо сагтаа өөрөө бодоно аабзаб!—гэжэ бадашаба.

— Боли, боли, ойронь дүтэ орожо, уһан мунсада наншуулхаш. Энэшни тушаалдаһан хүниие наншажархндаг юм,—гэжэ һаалишад шэбир-набир дуугаралсаад, мэдээгүй юумэ хурхиржа хэбтэһэн трактористын уһан мунсаһаа холодоо бэлэй.

Харин «биб гэһэн бэерхүү сэб гэһэн өөдэрхүү» Борис Та зүүдэ манажа, галзууржа залуу наһаяа һанажа, ойро ронхи нютагуудаар нам шэнг сэтэй хүн үгы гэжэ бахархаб лэ муутай үнгэрһэн сагайнгаа хые онгилходонь, 1969 оной раль нарада һаалиин фер хулууһан дүрбэн мэшээг кормо һанагдаха юм. Ниитын цэмэтэй тэжээл һуулижа. дэнь байһан гахай тэжээхэдэ ришье зохид бэлэй. Энээн дань совхозой ноёд мэдээ ал үгы гү? Тайлбарилаа хамнайб. Харин гэгээн сагаа дүрбэн мэшээг комбикормо да ашаад, гэр тээшээ нэрэ хатаргажа ябатарнь Түнхэ магай үйлэдбэриин управ начальник В. Д. Серебря харгыдань дайралдажа, хулг ниие балшыса барихан гэхэ баашалжа һуурахан Б. Таханов дээгүй, «одоошье алдуугаа рээб, дахин хэзээдэшье хул гүйб, хайрлыт, хүлисыт» гэ лан хайлажа, үбдэгтэнь мүрг нааша гуйһан юм.

Тиигэжэ ахамад зоной хай шөөлөөр Борис Таханов хаагдаагүй, харин хоёр жэл шада бага түлөөһэтэйгөөр хөөр сүүдлэгдэһэн байгаа.

Удаадахи зүүдэнэйнгээ гаар галгихадань, бүришье юумэн һанагдажа, ойро т хүнүүдһээ айха һүрдэхэ шал огтошье байбагүй. Архиин гаар халамгайржа ябаһан Таханов эмээл моритойгоо зой клуб соо харайлгажа ёохор хатаржа байһан залу лые айлгаба. Хүлһэ хөөһэ раа намнуулһан мориниинь дээрээ хэды дахин эрьелдээд нэ дээрэ харайхаа һанаба. Х дые айлгаһандаа бүришье зоригжоһон «баатар» тэрэл рээ клубһаа харайлгажа басагадые намнан харайлгаба.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо нэгэ үнгэрөө. Теэд Борис Таханов хил хэбээрээ галзууржа, уһан лам болотороо архидаһаар. Ар һогтуугаар трактораа эбдээд, лай байра соохи шэбхэ шабаа бэрлэжэ гаргангүй, һаалиш нилээд зобоохон байна.

Үдэр бүри уһан тулам роо архидадаг, нинтын а һаад тойбо татадаг, Борис Т тэлэрхэ тэнхээгүй юумэ хурх

— Һэрюулыт, хүйтэ абажа хол!—гэжэ эхэнэр һаалишаа наата болобо.

— Орхи саашань, хама низартарнь шааха. Совхозой өөһэдөө уры хуры һэрюулэ жэ хэншьеб дуугараа бэлэй.

Архинша Б. Тахановые тэр ры һэрюулээ һэн гү, али нэ нэм? Бүри бү мэдэе. Харин нёдондо жэлэй февральда хулгу дүрбэн мэшээг комбикормо гу даа зүүдэ үшөө манаһаа гү?...

БУДАМШУУ.

Гунга ЧИМИТОВ.

ТАРХИ

(Басни)

«Тархи ехэтэ—сэсэн,
Табгэй схэтэ—тэнэг» гэһэн
Урданай оньһон үгые
Уншаба һэн ха эндэхи Нэгэн.
«Намдал адли томо тархитай
эрэ
Наана саанаш үгыл даа юрэ!
Хэмнүүрынь—жаран табадахи,
Хэлэшэгүй мантан тархи!—
Гээд тэрэ
Гэдэгэнэн хүхибэ нэтэрэн.—
Одоол сэсэн хүниинь биб,
Өндоо зон булта тэнэгүүд...»
Мантан тархита тиин
Мэһалзаба үдэр һүннгүй.
Бардам үгынь дуулахадаа,
Баран зон ехэтэ гайхаба.
— Хаанаһаа энэмнан, яахадаа
Хамагһаа сэсэн байба бэ?
Маргаһан хүнүүд эндэхи
Нэгэнэй
Мантан тархние туршаха гээ.
Ухаан бодол үнэхөөрөө тэрэнэй
Уураг тархидаа байгаа ха гү?
Одоо зантан тархини шэнжэ
Олоной дунда ялируулэгдээ.
Шүүхэ сэсэн ухаан бэшэ,
Шүүһэн байһаннинь мэдэгдээ.

Аман зохёолой абдарһаа

ОЙ МОДОН ТУХАЙ

(Оньһон үгэ)

Олон модо — гамна, үсөөн модо—бү отоло, модоной үгы һаа—тари.

Шанга һалхинда ойдо нэм, талада хорон.

Модониинь ямар бэ, шаантагынь тиимэ, эсэгэнь ямар бэ, хүбүүниинь тиимэ.

Уһан модон хоёр—түрэһэн эгэшэ дүү хоёр.

Талада модо тари — таряан ехээр ургаха.

Уһа модон хоёр — орон дэлхэйн шэмэг.

Модон гэрэлдэ, арад зон эб найрамдалда дуратай.

Шубуунай олон газарта сохо хорхон байхагүй.

Үйһэн сагааншье һаа, дабирхайнь хара.

Ори ганса модые орбонгоорнь һалхин хэбэрэг унагааха.

Ородһоо оршуулга.

ҮНЭН БОЛОҺОН УШАР

СУХАЛТАЙ ЦЭРЭН

Яруина нютагай Үльдэргын элдин талада үгытэй бурядай бүлэдэ түрэһэн Сагаа-Нохойн Цэрэн гэжэ түмэриэ дархан бии байгаа.

Он жэл ошожол байба. 1884 ондо зун бороогүй, ган гасуур боложо, үбһэ нэгоон ургаагүй, хэсүү бэрхэ саг тохёолдоһон юм. Намар эртэ үбдэг тулама саһан орожо, мал олоор гарзалһан, нэгэ зариман малгүй боложо, хорёо хааһан гэдэг. Тэрэ ондо Бэшэн (һармагшан) жэл тудаһан байна. Тиимэһээ бурядэ зоной дунда Бэшэн жэлэй зуд гэжэ мартагдашагүйгөөр үльгэр туужа болон дурдадаг. Түмэриэ дархан Цэрэнэй үхэр мал зуд туранхада дарагдажа, үхэжэ захалба ха. Цэрэн дархан аргагүй сухалдажа, огторгойдо байһан мушэдөө болобо гэжэ бодоод, сахюурта буугаа һомолоод, мушэ биудаһан гэдэг. Цэрэн ахай бэшэн жэлые мушэн жэл һанаһан тула ишгэжэ ехээр эндүүрһэн гэхэ.

Цэрэнэйхи сабдир зүһэтэй хоёр моритой байба. Нэгэтэ намар нэгэ морикень шоно эдижэхибэ ха. Цэрэн уурлахын ехээр уурлижа, нүүдэ мориёо эмээлээд, хуһан шидам оарижа мордоо һэн ха. «Мориием эдиһэн шоные шинни хүсөөгүй һааш, дүрбэн хулыешни энэ шидамаар хуха сохихоб, хүсэнэн шоныеш алажа шадаагүй һаа, өөрынсөө хул хуха сохихоб» гэжэ шахаа тангариг хэлээд, мордоо һэн гэхэ.

Үглөөгүүр эртэ Шулыгын хүндые үгсэжэ ябахадаа, хярма саһан дээрэ мориной һэеһээ саашалһан шоныи мүр оложо мүрдэбэ. «Ехые эдиһэн түүдэг үбшэн, багые эдиһэн гуниг үбшэн» гэжэ хэлэдэгэй ёһоор, морииой мяхан байнал гэжэ эдиһэн шоно унаһан модоной үбэр талада тарайжа хэбтэбэ. Цэрэн ахай шоныи һуха харайн бодоходо, оог хуугай табяад, шоные намнажа ороо һэн ха. Шоно бурти ой тайга шэглэн гүйбэ. Цэрэн хойноһоонь хори шахуу модо алдангүй намнаба. Садхалан шоно эсэжэ, Харансайн булагай шэдхэ шэбэр соо хэбтэшэбэ ха. Тэрэ үедэ Цэрэн дархан буугай һомон шэнги дээрэнь буужа, шоные хиһан шиндамаар хинхыса сохижо алаад, мориойнгоо һүүлдэ уяжа шогтагалаад, гэртээ ерэһэн юм гэлсэдэг.

Манайхин Баруун Нуур гэжэ газарта Цэрэн дархантаааар хаяа хадхажа һуудаг һэмди. Эдихэ хоёр гэхэдэ, ехэнхидээ аарса, забарууха һэн бээ. Забарууха шанадаг үрөөһэн барюултай, шэрэм хунхан тогоон мүнөөщье тон элеэр һанагдадаг. Забарууха эдиһэнэй һүүлээр тогоогоо тойрood, хюһамынь хюһажа орохош, тииһээр байтар тогоон сооршохол даа. Хэдэн олон зэд халааһатай агша һэн. Нэгэтэ тогоон сооршобо. Цэрэн ахайда ошохо баатай бологдобо. Би Цэрэмпил ахатаяа Цэрэнэй хүүдинсэ ошобоб.

— Тогоонтнай баһал сооршобо даа!— гээд бүр-бар бадашаад, тогоомнай хадажа захалба. Хадаба, хадаба, хадажа ядаба. Тон ехээр уурлаад, тогооноймнай шэхэнһээ баряад, хүүдинсынгээ булан руу хаха шэдэжэрхибэ. Бидэшье айхын ехээр айжа, гэртээ гүйлдэжэ ошоо бэлэйбди.

Д. ШИРАБОН.

ТУРЭЛ ДАЙДЫН ХЭШЭГ

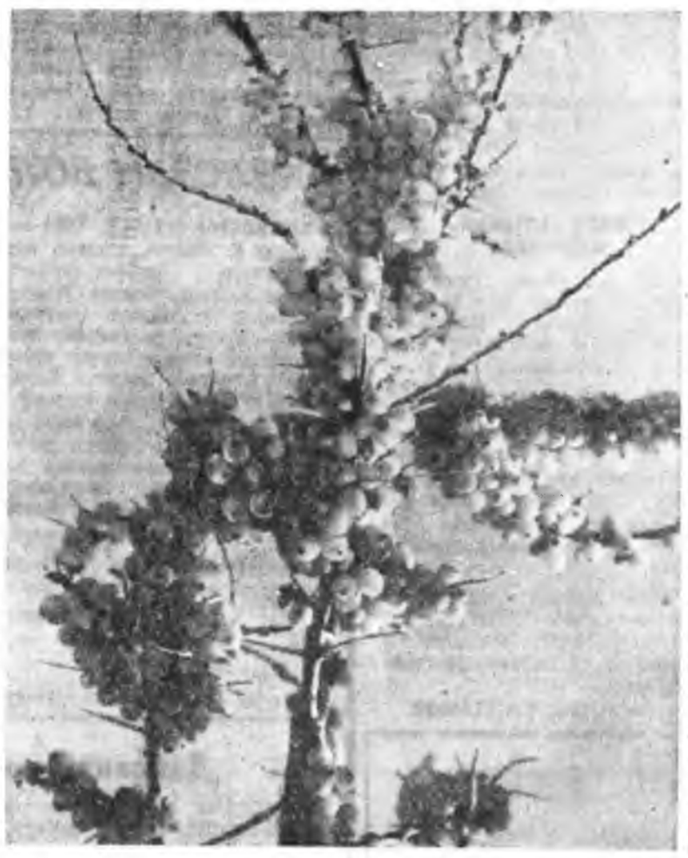

Шасаргана. Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Энээнше дуулаа һэн гүт?

МОГОЙН ФЕРМЭ

Могойн томо фермэ Алма-Ата шадар оршодог юм. Мүнөө үеын медицинэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг могойн хоро үйлэдбэрилхөөр энэ фермэ хараалагданхан.

Могойнуудые хэдэн дахин «һаадаг» байрын фермэнүүдэй хажуугаар зунан нүүдэл филиалнуудые байгуулхаар шиндхэгдээ. Эдэ филиалнууд хорото могойнуудай олоороо үүрлэдэг Казахстанан урда зүгэй сүл губита газарнуудаар оршохо юм. Гэндэ түрүүшын «һаамай» һүүлээр могойнууд сүлөөдэ табигдаха. Ингэжэ могойнуудай олон зандаа үлэхэ арга олгогдохо байна.

Казахстанда бүхы могойнууд гүрэнэй шанга хинналта доро байдаг. Тэдэнние ондоо тээшэнь абаашаха хэрэг засагай газарһаа үгтэдэг зүбшөөл-бэшэгээр мүнөө хэгдэдэг болонхой.

Тянь-Шаннин хойто зүгэй шэлэ хүтэлэн зоологическа томо комбинадай бүрндэлдэ могойн шэнэ фермэ орохо юм. Казахстанан амитанай аймагай хоморой шухаг түлөөлэгшэдые ондоо тээшэнь абаашахаар тус комбинат тусхай шэглэлтэй болгогдожо баинхай. Энэ комбинат 35 мянган мэлхэй, хэдэн бүлэг пеликан, бүргэд, булжамуурнуудые Франци, ГДР болон Европын бусад гүрэнүүдтэ эльгээгээд байна. Хоёр бүхэнтэй тэмээнүүдые харинн оронуудта эльгээхэ захнл дүүргэгдээ.

(ТАСС-ай корр.).

МАНГАРАЙ МАНАН СОО

Хүн түрэсөо алдаһан
Хүдхэ муухай архинша:
— Мэдээтэй, бэшэеэ өөрөөшье
Мэдэхээ болёо гээшэл хаб...
Бээлэй малгайгаа хаянхай,
Бэгзын годойжо хүрэнхэн.

Газаа хүитэн газарта
Гараа, шэхээ хүлдэнхэй,
Гахайн хажууда хэбтэһэнэ
Һаял гэнтэ бүүр-түүрхэн
Һанажа байна гээшэл хаб...
Үүдээрээ орохо гэһэн аад,
Үрүүмхэ руу ороно хэбэртэй
Үбэштээршэбэ гээшэ гүб, а
Үбдэшэбэ гээшэ гүб?—бү мэдэе...

Фнб Шиб хоёр.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

СССР-эй журналистнуудай Холбооной гэшүүн, аймагай газетэнүүдтэ олон жэлдэ редактораар хүдэлһэн, партийн Хэжэнгын райкомой таһагые даа шын орлогшо

ЗИНАИДА ЛУБСАНОВНА ЛУБСАНОВАГАН

хүндөөр үбшэлһэнэй үдаа саа һаа урид наһа бараһан тухайн мэдээсэхэ зуураа, Бүряад АССР-эй журналистнуудай Хол бооной правлени түрэлхидтэ гүнзэгы шаналалаа мэдүүлэ.

ТААГТЫ ТААБАРИ!

1. Тобогорой арада туулайн хэбтэшэ.
2. Тэнгэриһээ тэбэнэ һанжаба.
3. Гэдэнээрээ эдеэд, нюргаараа гаргаба.
4. Бэеымни шиниг ноитые бэлхүүнээрнь боожо хатааба.
5. Хэбтээл хадаа хэбтэнэм, бодоол хадаа тэнгэридэ хурэхэ һэм.
6. Харгы руу хара аяга мухариба.

Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэнжэтэ колхозһоо Цыбикова Наташа эльгээбэ.

1. Бумбан тогоон булаатай, Бумбан малгай сүхөөтэй.
2. Гүрбан басаган уһанда ошобо: Хоёрынь оймобо, Нагзнминь хараад һууба.
3. Хасагай үүдэн нэзлгэзтэй, Баянай үүдэн хаалгаатай.

Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэнжэтэ колхозһоо Цыбикова Наташа эльгээбэ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1970 оной январийн 31. ● 4-дэхи хуудаһан ● ● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. ● Н-00326. Зак. № 25.